

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

PENKTADIENIS – FRIDAY, LIEPOS – JULY 17, 2009 Vol. C Nr. 135 Kaina 75 c.

Lietuvos prezidentė lankosi Švedijoje

Prezidentė Dalia Grybauskaitė susitiko su Švedijos premjeru Fredrik Reinfeldt. EPA-ELTA nuotr.

Stokholmas, liepos 16 d. (President.lt) – Su darbo kelione į Švedijos Karalystę išvykusi Lietuvos Respublikos prezidentė Dalia Grybauskaitė Stokholme susitiko su Švedijos parlamento pirmininku Per Wester-

berg, vėliau su Švedijos ministru pirmininku Fredrik Reinfeldt.

Prezidentė pabrėžė, kad Švedijai teko ypač sunkus pirmininkavimo Europos Sąjungai laikotarpis. Šalies vadovės teigimu, **Nukelta į 6 psl.**

Šeštadienį — priedas *Kultūra*.

Nužudyta žmogaus teisių gynėja

Maskva, liepos 15 d. („Reuters“/BNS) – Rusijos žmogaus teisių organizacijos „Memorial“ skyriaus vadovė Grozne Natalija Estemirova, kurią nežinomi užpuolikai trečiadienį rytą pagrobė prie jos namo, rasta nužudyta Ingušijoje. Washington pareiškė, jog yra „labai susirūpinęs ir nuliūdęs“ dėl to, kad buvo pagrobta ir nužudyta žmogaus teisių gynėja. Nužudytoji tyrė žmonių grobimo atvejus Čečėnijoje – problema, kuri kečia susirūpinimą ne tik Rusijos visuomenei, bet ir Vakarams. Pirmininkaujanti Europos Sąjungoje Švedija pasmerkė „žiaurų nužudymą“ ir paragino Maskvą surasti kaltininkus.

PERIODICALS

Buvę Rytų Europos vadovai perspėja JAV prezidentą

Vilnius, liepos 16 d. (BNS) – Grupė buvusių Rytų Europos šalių prezidentų, premjerų, ministrų ir intelektualų kreipėsi į JAV prezidentą Barack Obama laišku, kuriame įspėjama, jog iki šiol artimu Amerikos sąjungininku laikytas regionas dabar patiria didelį išbandymą dėl Rusijos

„revizionistinio“ elgesio ir regiono reikšmės sumažėjimo Washington užsienio politikoje, praneša dienraštis „Gazeta Wyborcza“.

Visuomenės veikėjai atkreipia B. Obama dėmesį į „didėjančią regione nervingumą“ ir į pernai vykusio Rusijos ir Gruzijos karo padarinius, taip

pat į abejones, ar nori ir gali NATO, kilus krizei, apginti Centrinės ir Rytų Europos šalis.

JAV neturi teisės pamiršti Vidurio Europos, turi vykdyti ryžtingą ir vertybėmis pagrįstą politiką Rusijos atžvilgiu, o priešraketinio skydo klausimas yra **Nukelta į 7 psl.**

P. Auštrevičius susirūpino Lietuvos įvertinimu

Petras Auštrevičius teigia, jog Vokietijos kreditų įvertinimo agentūros sprendimas apsunkins Lietuvos verslo galimybes. Balsas.lt nuotr.

Vilnius, liepos 16 d. (ELTA) – Seimo Liberalų sąjūdžio frakcijos narys Petras Auštrevičius susirūpino Vokietijos kreditų įvertinimo agentūros „Euler Hermes“ sprendimu priskirti Lietuvą rizikingiausių valstybių grupei, suteikiant jai žemiausią D kategoriją.

Pasak parlamentaro, šiai katego-

rijai priskiriamos šalys, kuriose ekonominė ir fiskalinė politika apibūdinama, kaip struktūriškai labai silpna ir neefektyvi, šalyje yra išorinio likvidumo krizė, rimtų verslo aplinkos problemų ir didelė politinio nestabilumo rizika. Šiai kategorijai priskiriamos šalys, neturinčios galimybės reaguoti į ekonominę krizę, o atsižvel-

giant į dabartinę ekonominę aplinką, „galima kalbėti tik apie nežymų padėties pasikeitimą. Minėta kreditų kategorijų lentelė pastato Lietuvą šalia tokių valstybių kaip Etiopija, Liberija, Moldova.

„Lietuva nenusipelno būti priskiriama trečiojo pasaulio valstybių grupei. Panašu, kad mes visiškai neišnaudojame narystės Europos Sąjungoje ir kitose tarptautinėse organizacijose privalumų“, – sako P. Auštrevičius.

Jis kreipėsi į laikinuosius Lietuvos finansų, ūkio ir užsienio reikalų ministrus, prašydamas imtis skubių priemonių ir pateikti tikrąją informaciją apie Lietuvą, Vyriausybės vykdomą politiką ir numatomas priemones siekiant stabilizuoti socialinę, ekonominę ir fiskalinę padėtį šalyje.

„Turiu pastebėti, kad Vokietijos agentūros kreditingumo įvertinimas dar labiau apsunkina Lietuvos verslo aplinkybes, brangina avansinį skolinimąsi ir uždeda nepakeliamą finansinę naštą Lietuvos įmonėms“, – teigė liberalas P. Auštrevičius.

Šiame numeryje:

- **Sporto naujienos. Futbolas. Beisbolas. Pasaulio sporto naujienos (p. 2, 8)**
- **Lietuva vėl erzina Rusiją (p. 3, 9)**
- **Pasikeitimo programos keičia ir universiteto kultūrą (p. 4)**
- **Komentaras. Įvykiai, sukėlę abejonių dėl Adamkaus ryžtingumo (p. 5)**
- **Laiškai, nuomonės (p. 5)**
- **Atsiminimai (54) (p. 9)**
- **10 miestų vaiduoklių (2) (p. 9, 11)**
- **Lakūnų žygdarbį prisimenant (p. 10–11)**

Valiutų santykis
1 USD — 2.45 LT
1 EUR — 3.45 LT

DRAUGAS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 07-16-09

Redakcijos žodis

Šią savaitę būrys buvusių Rytų Europos prezidentų, premjerų, ministrų ir intelektualų (tarp jų ir buvę prezidentai: Lietuvos Valdas Adamkus, Čekijos Vaclav Havel, Slovakijos Michal Kovač, Latvijos Vaira Vykė-Freiberga, buvęs Estijos premjeras Mart Laar ir buvę Lenkijos vadovai Lech Walesa bei Aleksandr Kwasniewski) laišku kreipėsi į dabartinį JAV prezidentą ne tik įvertino Centrinės ir Rytų Europos nueitą 20 metų kelią su JAV ir NATO, bet ir įvardijo savo palikimą, įvairiu metu per tuos 20 metų jiems stovėjus prie savo šalies vairo. 22 laišką pasirašiusiųjų nuomone tas palikimas kelia nerimą. Buvusiems vadovams ypač krenta į akis dėl pastarųjų metų Rusijos veiksmų padidėjęs nervingumas regione, svarbiausios vietos JAV užsienio politikoje praradimas. Daugiau apie tai skaitykite 1, 7 šio „Draugo“ puslapiuose.

Vyr. redaktorė Dalia Cidzikaitė

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589. Tel.: 773-585-9500.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

Postmaster: Send address changes to

**Draugas – 4545 W. 63rd Street,
Chicago, IL 60629-5589.**

Mąžindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuočiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

GARBĖS PRENUMERATA

(metams kasdiena, paskelbta) \$250.00

JAV

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klasė: kasdien \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD)

Metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00

• 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

Oro paštu

Metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00

Į Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:

JAV

Metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00

• 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD)

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00

• 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

Oro paštu

Metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00

Į Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$70.00

Vyriausia redaktorė – Dalia Cidzikaitė

redakcija@draugas.org

Kultūrinio šeštadieninio priedo redaktorė –

Renata Šerelytė

rainbow.vilnius@gmail.com

Moderatorius – kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El-paštas:

rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

administracija@draugas.org

SPORTO

APŽVALGA

FUTBOLAS

Paruošė **Ed. Šulaitis**

Čikagos lietuvių futbolo pirmenybės

Čikagos „Lituanicos“ („Liths“) pirmenybėse po vienos savaitės pertraukos liepos 11 d. buvo žaidžiamas 4-asis ratas. Aikštėje prie Pasaulio lietuvių centro Lemonte įvyko ketverių rungtynės. Šį kartą jos rezultatyvumu nepasižymėjo: iš viso įmušti tik 9 įvarčiai.

Štai jų rezultatai: „Jaunimas“ – „Pokerio klubas“ 0:0; „Vilnius“ – „Litusco“ 1:2. Tokiu pačiu rezultatu laimėjo „Kaunas“ prieš „Šiaulius“. Didžiausią pergalę (3:0) šventė „Nevežis“ prieš „Legalus“.

Po 4 ratų pirmenybinė lentelė atrodo taip:

1. „Pokerio klubas“ – 8 taškai;
2. „Vilnius“ – 7 tšk.
3. „Kaunas“ – 6 tšk.
4. „Litusco“ – 6 tšk.
5. „Nevežis“ – 5 tšk.
6. „Šiauliai“ – 4 tšk.
7. „Legalai“ – 4 tšk.
8. „Jaunimas“ – 4 tšk.

Šį šeštadienį, liepos 18 d., penktojo rato susitikimai prasidės 2 val. p. rungtynėmis tarp „Nevežio“ ir „Litusco“.

„Lituanicos“ futbolininkai laimėjo svarbias rungtynes

Trečiadienio, liepos 15 d., vakare LFK „Lituanicos“ vyrų futbolo vienuolikė žaidė svarbiausias šio sezono rungtynes. Lietuviai „Metropolitan“ lygos I divizijoje užėmė I vietą kovoje su aukščiausios („major“) divizijos priešpaskutinės vietos savininke „Green-White“ komanda.

Šios „pereinamosios“ rungtynės baigėsi 2:1 lietuvių pergale ir atidarė mūsų šalis vertus į geriausiųjų Čikagos ir jos apylinkių komandų grupę.

Kova, vykusio dirbtinė dangą turinčioje aikštėje Cicero, buvo gana sunki. Nepaisant, kad „Lituanicos“ žaidėjas Svajūnas Jablonskis jau 7-ąją minutę savo komandą išvedė į priekį 1:0, vėliau iniciatyvą perėmė varžovai. Jie iš tolimos 20 metrų baudos sugebėjo suklaidinti „Lituanicos“ vartininką Irmantą Šatą ir rezultatą išlygino.

Lygus rezultatas išsilaikė iki antrojo kėlinio 5 minutės, kada lietuvių naudai buvo paskirtas 11 metrų baudinys. Jį gražiai išnaudojo Edvinas Trinkūnas, pasiuntęs kamuolį į

varžovų vartų kamputį.

Toliau žaidimas vyko lietuvių aikštės pusėje ir varžovai žūtbūt norėjo rezultatą išlyginti. Tačiau jie rimtesnių progų nesukūrė ir galutinis teisėjo švilpukas ženklino lietuvių pergalę.

Tik pasibaigus varžyboms „Lituanicos“ futbolininkai (jų aikštėlėje buvo net 17) ir viršų pradėjo mėtyti trenerį Algį Grochauską, kurio su-manūs patarimai pelnė lietuviams šią neeilinę pergalę. Džiūgavo ir lietuviai sirgaliai, nors jų buvo nelabai daug. Beje, šias rungtynes buvo planuota žaisti sekmadienį, liepos 19 d., Bufalo Grow, IL, bet visai netikėtai lygos vadovybė jas paankstino. Tai sudarė nepatogumų ne tik žiūrovams, bet ir žaidėjams ir treneriui, kurie turėjo savo planus suderinti su darbovietėmis.

Nepaisant to, smagu, kad viskas baigėsi gerai, ir „Lituanicos“ futbolo vyrų vienuolikė vėl matysime tarp geriausiųjų. Tai neblogo dovana LFK „Lituanicai“, kuri ateinančiais metais švęs savo 60-ąją sukaktį.

LFK „Lituanicos“ futbolininkai su treneriais po laimėtų rungtynių trečiadienio vakare.

E. Šulaičio nuotr.

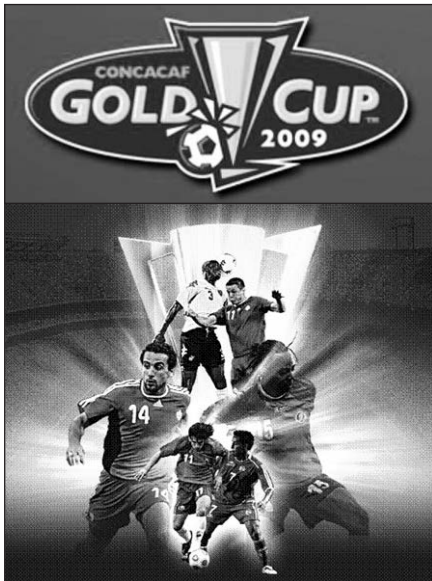
Čikagos „Fire“ sužaidė lygiosiomis

Praėjusį sekmadienį „Fire“ futbolininkai išvykoje Columbus, OH sužaidusi lygiosiomis, išsaugojo pirmąją vietą MLS Rytų grupėje. Čikagiečiai su 25 taškais pirmauja savo grupėje, nors tiek pat taškų, tik blogesnę įvarčių santykį turi Toronto FC.

Šį šeštadienį „Fire“ namuose susitiks su San Jose vienuolike iš California valstijos (rungtynių pradžia 7:30 val. val.). Svečiai Vakarų grupėje užima paskutinę (8-ąją) vietą su 13 taškų.

JAV futbolo rinktinė savo grupėje

JAV futbolo rinktinė, dalyvaujanti Centrinės ir Šiaurės Amerikos bei Karibų šalių (CONCACAF) futbolo turnyre „Golden Cup“, šeštadienį sužaidė lygiosiomis (2:2) su Haiti komanda ir iškovojo I vietą B grupėje (iš viso yra trys grupės po 4 komandas).

Iš šios grupės į ketvirtfinalį pateko trys pirmosios komandos. Be JAV pakliuvo Hondūras ir Haiti. Šį šeštadienį Philadelphia numatytose ketvirtfinalio rungtynėse JAV susitiks su Panama, o Kanada su Hondūru. Sekmadienį Arlington mieste, Texas valstijoje, Costa Rica kovos su Gvadelupe, o Meksika su Haiti.

Panevėžio „Ekranas“ sužaidė lygiosiomis

Lietuvos futbolo čempionai Panevėžio „Ekranas“ liepos 14 d. namuose žaidė UEFA Čempionų lygos atrankines rungtynes. Jis kovojo su „Baku“ komanda iš Azerbaidžano sostinės. Po dramatiškos kovos šis susitikimas baigėsi lygiosiomis 2:2. Po savaitės panevėžiečiai su šia komanda žais antrąsias rungtynes ir bendras rezultatas išaiškins, kas pateks į tolimesnį ratą.

Marijampoliečiai įveikė lenkus

Marijampolės „Sūduva“, besirengianti UEFA Europos lygos turnyrui, šeštadienį namuose žaidė draugiškas rungtynes su Lenkijos antrosios divizijos Suvalkų „Vigry“ komanda. Marijampoliečiai iškovojo pergalę net 4:1. Lietuviams įvarčius pelnė: G. Klevinskas, P. Lukšys, R. Radavičius, M. Gardzijauskas.

Prenumeruokime ir skaitykime „DRAUGĄ“!

www.draugas.org

LIETUVA VĖL ERZINA RUSIJĄ

ANDREJUS ŽUKOVSKIS

Rusija žada nepamiršti lietuvių ir slovėnų ESBO (Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos) sesijoje pateikto pasiūlymo sulyginti nacizmą ir stalinizmą. Kaimyninė žiniasklaida jau antrą savaitę pliekia Lietuvą už „istorijos kraipymą“ ir kartoja, kad Molotovo-Ribbentropo paktas padėjo susigrąžinti Lietuvai sostinę.

Pavyzdį parodė Dūma

Dmitrij Medvedev raginimas „iš-tirti istorijos klastojimo“ atvejus beveik sutapo su Lietuvos ir Slovėnijos liepą Vilniuje vykusioje ESBO sesijoje iškeltu pasiūlymu pasmerkti nacizmą ir stalinizmą bei rugpjūčio 23 dieną paskelbti abiejų režimų aukų dieną. Pats pasiūlymas būtų buvęs pusė bėdos, tačiau ši kartą jis virto tikru dokumentu, rimtai suerzinusiu politinį Rusijos elitą.

Pirmasis dar Vilniuje savo nuomonę šiuo klausimu išreiškė Rusijos delegacijos ESBO vadovas Aleksandr Kozlovsky. Kremliaus pasiuntinys, šalia to, kad pasijuto ižeistas asmeniškai, teigė, kad lietuviai sugebėjo ižeisti milijonus žuvusiųjų kovoje su nacizmu. „Negalima lyginti nacizmo ir stalinizmo, nes būtent Stalino vadovaujama Tarybų Sąjunga sugriovė nacizmą“, – teigė A. Kozlovsky.

Nors pirminį rezoliucijos „Padalintos Europos suvienijimas“ variantą pasiūlė slovėnas Roberto Batelio, o Lietuvos Seimo narė Vilija Aleknaitė Abramikienė tebuvo bendraautorė, rusai pagrindinius kaltinimus sviedė būtent Lietuvai. Rusijos Dūmos tarptautinės politikos komiteto pirmininkas Konstantin Kosačev pažymėjo, kad reakcija į bandymus perrašyti istoriją bus „labai ir labai aštri“.

Apkaltino idėjų platinimu

„Tai politinis projektas, kurį puoselėja Baltijos šalys. Paskui jos paskatina Rytų Europos valstybes ir platina savo idėjas po visą Europos Sąjungą“, – tikino K. Kosačiov pastebėjęs, kad lietuvių paremtas sumanymas „ne vienija, bet skaldo Europą“.

Pats politikas teigė, jog „labai blogai žiūri į stalinizmą“, tačiau mano, jog lygybės ženklo tarp nacizmo ir stalinizmo dėti negalima. Rusijos parlamentaras priminė, kad pačių Baltijos valstybių istorija abejotina ir tiesos apie ją jos nenori iki galo atskleisti.

„Baltijos valstybių dalyvavimo Antrajame pasauliniame kare istorija labai abejotina, neaiški, netgi purvina. Faktas, kad dalis šių respublikų gyventojų kovojo fašistų pusėje. Noras sulyginti stalinizmą ir nacizmą – tai Baltijos valstybių bandymas rehabilituoti save viso pasaulio akyse“, – cituoja politiką žodžius interneto dienraštis „Vzgliad“.

Paragino atgailauti

„Jeigu nebūtų Molotovo-Ribbentropo pakto, mūsų čia nebūtų. Šis miestas net nekalbėjo lietuviškai. Žmonės čia kalbėjo lenkiškai, kai kas – žydiškai. Tik Molotovo-Ribbentropo pakto dėka Vilnius grąžintas Lietuvai“, – ši Rusijos delegacijos ESBO vadovo pasakytas teiginys tapo bene svarbiausiu Rusijos žiniasklaidos argumentu, dorojant naujai priimtą rezoliuciją ir menkinant Lietuvą.

Rusijoje ji jau praminta „lietuviška“, o kai kurie autoriai nesibodi jos įvardyti kaip „idiotiškos“.

Antrą savaitę iš eilės Rusijos žiniasklaida mirga Lietuvą demaskuojančiais straipsniais, kuriuose atspindima oficiali Kremliaus laikysena. Slovėnija šiame kontekste beveik neminama. Jai prikišama tik tai, kad ši nuo nacių itin smarkiai nukentėjusi valstybė, kurią užėmę vokiečiai net uždraudė vartoti slovėnų kalbą, dabar turi drąsos stoti į akistatą su Rusija.

„Kada gi Slovėnija pateiks savo pretenzijas Vokietijai, Italijai ir Vengrijai?“, – rašoma interneto tinklalapyje nakanune.ru. Straipsnio autorius Andrej Kučin, apsiribojęs šiuo pastebėjimu, imasi itin aršios Lietuvos kritikos. „Rezoliucijos bendraautorė – žinoma antitarybininkė, Lietuvos Seimo narė Vilija Aleknaitė-Abramikienė garsi savo pasiūlymu uždrausti tarybinę simboliką. Norėčiau šiai poniai užduoti klausimą – kada Lietuva planuoja grąžinti Vilnių su apylinkėmis Lenkijai, nes jis buvo perduotas Lietuvai kaip tik tų ‘piktų sovietinių totalitarinių okupantų’“, – tvirtinama jo straipsnyje „Mums nėra ko gailėtis“.

A. Kučin ragina lietuvius, „mokančius priimti panašias rezoliucijas“, nedelsti ir jei negrąžinti, tai bent jau viešai atsiprašyti lenkų už užgrobtą Vilnių. Drauge siūloma atgailauti už sunaikintus žydus ir „Vietinę rinktinę“, naikinusią Baltarusijos kaimus ir jos gyventojus.

Valdoma žiniasklaida rami

Kremliaus valdomoje arba iš dalies valdomoje žiniasklaidoje aktyvių išpuolių prieš Lietuvos ir Slovėnijos pasiūlytą laikyseną ne tiek daug. Tokie dienraščiai kaip „Kommersant“ viso labo apsiribojo interviu su politikais, pasmerkusiais Lietuvos norą „perrašyti istoriją“.

Rusijos komunistų vadovas Genadij Ziuganov pokalbyje su Rusijos naujienų agentūra RIA Novosti pabrėžė, kad ESBO rezoliucija – tai „gėdingas reiškinys visai Europai“, ir paragino Rusiją reaguoti „kuo griežčiau“.

Tuo tarpu Rusijos komunistų partijos valdomas laikraštis „Pravda“ parengė visą ciklą straipsnių, kurie yra skirti atskleisti lietuvių bendradarbiavimą su naciais ir parodyti šiandieninės Lietuvos „skurdų egzistavimą“.

Straipsnyje „Lietuva pati save nubaudė“ autorius Jaroslav Listov pateikė savo Lietuvos ir Vilniaus istorijos aiškinimą. Tekste pripažįstama, kad Lenkija buvo neteisėtai užgrobusi Vilnių ir valdė jį daugiau nei du dešimtmečius. Čia pat komunistų valdomas dienraštis užduoda klausimą „kaip tuo metu jauna respublika užvaldė Vilnių?“ „Nereiktų pamiršti, kad tuo metu, kai Vilnių lenkams pripažino Tautų lyga ir visos demokratinės valstybės, Tarybų Sąjunga buvo vienintelė, nesuabejojusi šio miesto priklausomybe Lietuvai“, – teigė J. Listov.

Straipsnyje cituojama ir tuometinio Tarybų Sąjungos užsienio reikalų ministro Viačeslav Molotov kalba, kurią šis pasakė Vilniaus krašto grąžinimo Lietuvai proga. Tekste pateikiamos kalbos ištraukos, su kuriomis susipažinusiame skaitytojui susidaro įspūdis, **Nukelta į 9 psl.**

Antrųjų metų ataskaita

ROMUALDAS KRIAUCIŪNAS

Pernai metų birželio mėnesį suėjo metai nuo mano paaktyvėjusio bendradarbiavimo „Drauge“. Pirmųjų metinių proga padariau savo rašytų straipsnių suvestinę. Ribojausi tik tais rašiniais, kurie buvo išspausdinti trečiojo puslapio dešinėje pusėje. Daug kas tą kampą vadina vedamųjų skiltimi, nors ne visi ten spausdinami straipsniai – mano ir kitų autorių – laikytini vedamaisiais. Iš tiesų, nei redakcija to kampo nevadina vedamųjų skiltimi.

Per pirmuosius metus (nuo 2007 m. birželio 20 d. iki 2008 m. birželio 9 d.) buvo išspausdinta 60 mano paruoštų vedamųjų. Taigi, vidutiniškai maždaug po vieną į savaitę. Tematika buvo įvairi, bet arčiau pažiūrėjus išskirčiau juos į tris kategorijas: sociologinės/psichologinės temos (25 straipsniai), gyvenimas Lietuvoje (12 straipsnių) ir gyvenimas išeivijoje (23 straipsniai).

Antrųjų metų (nuo 2008 m. birželio 10 d. iki 2009 m. birželio 18 d.) vedamųjų derlius susideda iš 57 straipsnių. Nors nebuvo specialiai taikyta ar derinta, bet šis skaičius yra beveik toks pat, kaip ir pirmųjų metų. Įdomiau atrodo tematikos pasiskirstymas. Antraisiais metais sociologijos/psichologijos temomis parašiau 24 straipsnius, apie gyvenimą Lietuvoje – 9 straipsnius ir apie gyvenimą išeivijoje – 24 straipsnius. Šie skaičiai nebuvo planuoti ar kaip nors kitaip derinami su pirmųjų metų temų pasiskirstymu. Atrodytų, kad kažkoks vidinis variklis man diktuoja temas ir jų aptarimą.

Kaip ir praeityje, sulaukiau daug skaitytojų atsiliepimų, jų laišakai buvo išspausdinti. Laiškų šimet neaptarinėsiu. Tačiau buvo ir tebėra miela sulaukti skaitytojų sureagavimo. O kad sureaguotų, reikia prieš tai pasikaityti. Taigi, smagu girdėti, kad yra skaitytojų ir toliau skaitančių mano straipsnius.

Tai ypač akivaizdu lankant kokiame lietuviškame telkinyje vykstantį renginį. Jau pripratau susilaukti patapšnojimų per petį iš draugų ir priešių, bet visa tai ir toliau vertinu. Buvo pora atvejų, kur visai nepažįstamas asmuo užkalbino, norėdamas pasitikrinti, ar aš Kriaučiūnas iš „Draugo“. Viena buvo jauna, gal dvidešimt dviejų metų studentė, pernai vykusio Mokslo ir kūrybos simpoziumo metu Lemont, IL, koridoriuje manęs užklaususi, ar aš nebūsiu Kriaučiūnas. Pasirodo, kad ji mane atpažino iš nuotraukos. Dar įdomiau, kad ji mano straipsnius skaitanti ir jų laukianti. Tuo ji sulaužė dažną teigimą, kad jaunimas lietuviškų laikraščių, ypač „Draugo“, neskaito.

Kitas atmintinas atvejis buvo Maria gimnazijos auditorijoje š. m. kovo mėn. 22 d. vykusiame „Draugo“ jubiliejiname koncerte. Pertraukos metu kazimierietė vienuolė mane užkalbino angliškai. Toliau dar vis anglų kalba pasakė mane atpažinusi iš nuotraukos „Drauge“ ir norėjusi man pasakyti, kad nuolatos skaitanti mano straipsnius. Pamaniau, kad jeigu skaito Draugą, tai ir lietuviškai turėtų mokėti ne tik skaityti, bet ir kalbėti. Tad nieko nelaukdamas perėjau į lietuvių kalbą. Ji man atsakė lietuviškai ir toliau kalbėjo lietuviškai. Iš jos amžiaus ir kalbos nusprendžiau, kad ji yra pirmosios imigrantų bangos palikuonė, greičiausia gimusi jau Amerikoje. Kas man buvo įdomiausia, tai jos teigimas, kad mėgsta mano straipsnius skaityti, nes jie parašyti jai suprantama lietuvių kalba. Pridūrė, kad trečiabangių spaudą jai sunku suprasti. Niekada negalvojau rašęs pirmabangių palikuonims, bet smagu, kad mano kalba jiems įkandama.

Susilaukiu atsiliepimų paprastais laiškais ar el-paštu. Be išimties visus skatinu savo mintimis pasidalinti ir su skaitytojais „Draugo“ laiškų skyrelyje, bet mano skatinimų nepaisoma. Be abejo, žmonės yra atviresni, jei rašo kam tiesiogiai, o ne viešai, nors reaguoja į spaudoje jau paskelbtą rašinį.

Neišduodamas autoriaus tapatybės, noriu pacituoti vieną iš tokių laiškų. „Puikus ‘vedamasis’ apie Lietuvį Fondo suvažiavimą. Ačiū, kad nepamirėjai mano pavardės. Pastebėjau, kad Fondas ir jo veikla bei vadovavimas tau vis kažkodėl užkliūva. Kai kurios tavo idėjos yra neblogos, tik kišti pinigų po lova kaip ‘bohemian’ tikrai nereali...“

Kitas asmeninis laiškutis – irgi apie Lietuvį Fondo reikalus. Ten autorius man aiškino apie Lietuvį Fondo suvažiavime siūlytų dviejų rezoliucijų likimą. Kaip prisimename, abi rezoliucijos nebuvo priimtos. Rezoliucija dėl išankstinio kandidatų skelbimo suvažiavimo dalyvių buvo atmesta. Kai kas galvojo, kad tai buvo absurdas. Štai trumpa ištrauka iš el-laiško man: „Jeigu tame yra koks ‘absurdas’, tai tikrai ne dėl to, kad buvo nubalsuota, bet kad iš viso tokia rezoliucija buvo pasiūlyta. Ji man priminė klausimą ‘When did you stop beating your mother?’“

Turiu vieną kolegą, kuris, nesinaudodamas el-paštu, vis atsiunčia savo mintis paprastu paštu. Jis dažnai sureagoja į mano straipsnius ir juos kartais papildo bei pakoreguoja. Puiku! Tačiau į mano skatinimus visa tai plačiau paskelbti spaudoje nereagoja.

Ačiū už antruosius metus arčiau ir dažniau bendraujant su Jumis, gerbiamieji skaitytojai. Dėkoju redakcijai už mielą priėmimą ir paskatą kartas nuo karto iškepti kokį blynėlį spaudai.

Pasikeitimo programos keičia ir universiteto kultūrą

Neseniai VDU ir CUNY pasirašė dvišalio bendradarbiavimo studentų mainų sutartį

ILONA GEDUTIENĖ

Netrukus 50-tūkstantinę New York miesto universiteto (The City College of New York, CUNY) studentų šeimą papildys trys Vytauto Didžiojo universiteto (VDU) studentai, Politinių mokslų ir diplomatijos fakulteto (PMDF) bakalaurai ir magistrantai, laimėję didelį konkursą dalyvauti pirmojoje studentų pasikeitimų su JAV programoje.

Programos idėja priklauso Jungtinių Tautų Asociacijos Lietuvos skyriui, o kad žodis taptų kūnu, abipus Atlanto dirbo labai daug žmonių. Projektą neseniai vainikavo dvišalio bendradarbiavimo studentų mainų sutartis, kurią pasirašė VDU rektorius prof. Zigmas Lydeka ir New York miesto universiteto prezidentas Gregory Williams. Iškart po sutarties pasirašymo New York lankėsi programos vadovė dr. Ineta Dabašinskienė.

New York mieste Dabašinskienė susitiko su vieno iš CUNY padalinių The City College of New York (CCNY) Tarptautinių studijų programos direktore prof. dr. Marina Fernando, aptarė akademinę ir administracinę studentų pasikeitimų programos dalį. I. Dabašinskienė pasidžiaugė, jog VDU tai – pirmoji studentų mainų su JAV universitetu programa, tuo pačiu išreiškė viltį, jog tai – tik pirmas žingsnis plečiant VDU studentų galimybes tobulėti ir

įgyti tarptautinės patirties. Pasibaičius susitikimui kalbėjomės su **Ineta Dabašinskiene**.

– Koks pagrindinis pasikeitimų programos tikslas?

– Ne paslaptis, kad iki šiol labai mažai mūsų piliečių dirba įvairiose tarptautinėse organizacijose, Lietuva dažnai net neužpildo jai siūlomų kvotų. Tikimės, jog ši programa sustiprins būsimųjų Lietuvos diplomatų ir politikų profesinį pasirėngimą tarptautinei karjerai. Tuo pačiu programa padės VDU studentams geriau suvokti tarptautines problemas, susigaudyti kultūrinėje įvairovėje. Manau, jog tai yra būtina dabartinei kartai. Studentai taip pat turės unikalią galimybę semtis žinių iš profesionalų, turinčių ne tik akademinės, bet ir praktinės patirties, įgytos atstovaujant JAV užsienio šalių diplomatinėse tarnybose bei įvairiose tarptautinėse organizacijose.

– Šiuo metu kaip tik vyksta atranka į šią mainų programą. Kokie studentai labiausiai linkę studijuoti užsienio šalyse?

– Manau, jog nepasakysiu nieko naujo, jog studijuoti užsienio universitetuose dažniausiai linkę patys aktyviausi ir gabiausi studentai. Visi anksčiau skelbti konkursai studijoms užsienyje irgi sulaukdavo didžiulio studentų palaikymo ir susidomėjimo.

Paminėsiu, jog VDU aktyviai bendradarbiauja su Europos, Azijos ir JAV universitetais. Jis turi beveik 120 partnerių Europos šalyse, yra pasirašęs 70 dvišalio bendradarbiavimo sutarčių su universitetais visame pasaulyje, yra įvairių tarptautinių organizacijų narys. Aktyvios dėstytojų ir studentų mainų programos skatina VDU akademinės bendruomenės augimą, praplečia akiratį į kitų šalių kultūrą, politiką, ekonomiką bei visuomenės gyvenimą, tampa puikia proga tobulinti užsienio kalbų įgūdžius. Taigi, studentų ir dėstytojų pasikeitimo programos ne tik skatina profesinį tobulėjimą, bet ir keičia bendrą universiteto kultūrą.

– Tai yra mainų programa, todėl įdomu, ką VDU pasiūlys CCNY studentams?

– Labai džiaugiamės, kad CCNY studentai tomis pačiomis sąlygomis galės atvykti į VDU. Jie turės galimybę rinktis kursų iš angliškai dėstomų VDU Politikos mokslų ir viešosios komunikacijos (Šiuolaikinės Europos politikos, Diplomatinės ir tarptautinių santykių, Baltijos regiono studijų, Žurnalistikos bei Integruotos komunikacijos) programų. JAV studentams siūlysiu galimybę mokytis lietuvių kalbos ne tik semestro metu, bet ir intensyviuose Lietuvių kalbos ir kultūros kursuose vasarą. Studentai bus apgyvendinami patogiai ir jaukiai įrengtame Universiteto bendrabutyje, Kauno miesto centre.

– Ar planuojate sudominti CCNY studentus susieti jų profesinius interesus su Lietuva ateityje?

– VDU aktyviai bendradarbiauja su Kauno miesto savivaldybe, Užsienio reikalų ir kitomis Lietuvos Respublikos ministerijomis, įvairiomis nevyriausybinėmis organizacijomis, todėl tikimės, kad mūsų partneriai sutiks priimti CCNY studentus praktikai atlikti.

Kiekvieną semestrą į PMDF auditorijas susirenka studentai iš Europos ir Azijos universitetų, todėl jų bendraamžiai iš JAV tikrai neturės jokių problemų įsijungti į VDU studijoms atvykstančių užsienio šalių studentų šeimą, įgys patirties, išmoks lietuvių kalbą, o vėliau su Lietuva galbūt susies ir savo tolimesnę karjerą. Tikimės, kad VDU studentai aktyviai rinksis CCNY savo akademinėms ir praktinėms žinioms tobulinti, aktyviai dalyvaus lietuvių bendruomenės veikloje ir grįš į Lietuvą pasisėmę įvairialypės patirties.

– VDU turi turtingą pasikeitimo programų patirtį. Kurių šalių universitetai sėkmingiausiai įgyvendino abipusio bendradarbiavimo susitarimus?

– Su Europa turime ilgalaikio bendradarbiavimo patirtį, todėl didesnių sunkumų nekylo. Sparčiai vystomas ir bendradarbiavimas su Azijos universitetais, ypač Rytų Azijos šalimis, Japonija ir Pietų Korėja. Žinoma, ne visada pavyksta įgyvendinti visus sumanymus. Užtrunka ir sutarčių derinimas. Mūsų studentai labai noriai vyksta į studijas užsienyje, tačiau norėtųsi, kad į Lietuvą

atvyktų daugiau užsienio studentų, kurie dažnai tiesiog nežino apie tokią galimybę ir kuriems Lietuva dažnai yra lyg nežinoma žemė.

– Žinant dabartinę nelengvą daugelio finansinę padėtį, ne kiekviena šeima išgalės siųsti savo atžalas į užjūrius?

– Gal nuskambės keistai, bet pirmiausiai dėl kainos susirūpino ne lietuviai, bet amerikiečių studentai. Mano kolegė, CCNY Tarptautinių studijų programos direktorė dr. Marina Fernando, minėjo, jog dažnai studentams iš JAV tenka atsisakyti studijų svetur. Studentai, patys užsidirbdami savo studijoms, dažnokai negali sau leisti net vieno semestro užsienyje, kad neprarastų savo pajamų.

Ši mainų sutartis turėtų būti patraukli lietuviams, PMDF studentams, nes jiems nereikės mokėti už studijas JAV, taip pat yra galimybė gauti stipendijas. Dėl apgyvendinimo galimybių tariamasi su Lietuvių Bendruomene New York mieste. Savo kecionės metu lankiausi Lietuvos Respublikos Generaliniame konsulate New York, susitikau su Tautos Fondo Tarybos nare Laima Šileikyte-Hood, aptarėme galimybes, kaip New York lietuvių šeimos galėtų padėti suteikiant studentams gyvenamąją vietą. Gal kas nors iš „Draugo“ skaitytojų irgi sutiktų kuriam laikui priimti lietuvių studentą ar studentę?

– Ko tikėtis iš studentų, sugrįžusių iš JAV?

– JAV, ypač New York miestas – tai tautų katilas, kuriame „verda“ daug įvairių kultūrų, todėl manome, kad VDU studentams ši programa bus unikali galimybė tai patirti, stebėti, įsilieti į didmiesčio ritmą bei išmokyti daugiau tolerancijos.

– Kokia kryptimi VDU norėtų tęsti savo pasikeitimų programą JAV?

– Tai tik mūsų siekių įgyvendinimo pradžia, bet mes jau galvojame apie bendradarbiavimą su kitais universitetais. Ateityje stengsimės skatinti VDU ir CUNY bendradarbiavimą socialinių, humanitarinių bei tarpdisciplininių mokslų studijose. Mąstome apie trumpalaikes intensyvias programas ir kartu galimybę studentams atlikti praktiką. Na, o netrukus turėtų paaiškėti, kas tie trys laimingieji VDU Politinių mokslų ir diplomatijos fakulteto bakalaurantai ir magistrantai, kurie 2010 metų sausio mėnesį atvyks į New York.

– Sėkmės jiems ir jums! Dėkojame už pokalbį.

Komentaras

Įvykiai, sukėlę abejonių dėl V. Adamkaus ryžtingumo

ROMAS KILIKAUSKAS
JAV aviacijos žvalgybos ats. plk.

Noriu padėkoti gerb. Jeronimui Tamkutoniui ir „Draugui“ už labai įdomų straipsnį („Žvilgsnis į V. Adamkaus prezidentavimą“, 2009 m. birželio 23-26 d.). Šis straipsnis labai tiksliai ir objektyviai apibūdino Prezidento V. Adamkaus stiprybes ir silpnumus. JAV lietuviai dėjo dideles viltis į jo prezidentavimą, ir dabar jiems tikrai nelengva prisipažinti, kad jis Lietuvai atnešė mažai gero.

Per V. Adamkaus pirmąją kadenciją dirbau Krašto apsaugos ministerijoje (KAM) ir negaliu užmiršti kai kurių įvykių, kurie man sukėlė abejonę dėl V. Adamkaus ryžtingumo atstovauti Lietuvos žmonių interesams. Pateiksiu pavyzdį, kuris liečia Krašto apsaugos ministerijos pasirošimą stoti į NATO. V. Adamkus dažnai ir viešai kalbėdavo apie Lietuvos norą įstoti į šią Sąjungą, bet jo kalbos ne visada derindavosi su jo veiksmais. Manau, kad jis tais laikais tikrai žinojo, kiek sunkių pasirošimo darbų Lietuva privalejo atlikti, kad galėtų pasiekti šį tikslą. Vienas iš pačių svarbiausių – tai Lietuvos kariuomenės paruošimas veikti pagal NATO reikalavimus. Visi KAM pareigūnai bei kariuomenė smarkiai dirbo, norėdami šį tikslą kuo greičiau įgyvendinti. Daug moralinės paramos KAM sulaukė iš Lietuvos žmonių, Seimo narių, valdžios atstovų. Deja, tik Prezidentas Adamkus retai parodavo susidomėjimą šį darbą konkrečiai paremti. Jis turėjo ne vieną progą aplankyti KAM ir kariuomenės dalinius, paduoti ranką kariškiams ir paskatinti jų pasirošimą NATO narystei, tačiau tai įvykdavo labai retai.

Buvo didžiulė šventė, kai po kelių statybos metų Lietuva, kartu su Estija ir Latvija, atidarė Oro stebėjimo centrą Karmėlavoje. Vien tik įrangą kainavo 10 mln. dolerių, kuriuos paaukojo JAV. Šis Centras dirba pagal NATO reikalavimus ir jo atidarymas buvo labai svarbus žingsnis NATO link, bet Prezidentas nedalyvavo. Buvo ir kitų progų V. Adamkui parodyti rūpestį ir paramą kariuomenės pasirošimui.

Po ilgų ir sudėtingų darbų KAM paruošė naują Lietuvos gynybos strategiją, kurią vėliau Seimas patvirtino. Kelias į strategijos suderinimą ir patvirtinimą nebuvo lengvas. Atsirado maža grupelė buvusių Sovietų Sąjungos pulkininkų, kurie, netarnavę Lietuvos kariuomenėje, pradėjo aktyviai agituoti prieš naujai sukurtą Gynybos strategiją. Jie pasirodydavo per TV, radijo ir spaudoje ir ne tik aktyviai agitavo prieš šią strategiją, bet siūlė surengti referendumą dėl Lietuvos noro tapti NATO nare. Nebuvo lengva su jais kovoti, nes V. Adamkus kviesdavosi į Prezidentūrą ne KAM atstovus ar kariuomenės vadus, bet šiuos raudonosios armijos karininkus Lietuvos gynybos reikalus aptarti. Praėjus keletai metų, V. Adamkus ordinu apdovanojo vieną iš tų agitatorių „už nuopelnus

Lietuvai”.

...

Sutinku su J. Tamkutoniui, kad nėra įrodymų dėl Adamkus bendradarbiavimo su KGB. Bet ištarnavęs 37 metus JAV žvalgyboje, galiu pasakyti, kad būtų naivu galvoti, jog į jį KGB nekreipė ypatingo dėmesio. V. Adamkaus dažnai paminėtas slapyvardis „Fermeris“ dar nereiškia, kad jis buvo įtrauktas į KGB veiklą. Bet žmonės, kurie yra šiek tiek susipažinę su KGB verbavimo metodais, niekada nesakytų, kad KGB nebuvo suinteresuota jį užverbuoti. Agentą užverbuoti yra ilgas ir sudėtingas reikalas. Pirmiausia reikia surasti kandidatą, kuris turi galimybę suteikti svarbios informacijos. O kur KGB būtų galėjusi rasti geresnį kandidatą, kaip JAV valstybės tarnautoją ir Santaros-Šviesos narį? Suradus kandidatą būtinai reikia jį visapusiškai įvertinti, pažinti jo stiprybes, silpnumus ir ištirti sąlygas, pagal kurias būtų galima jį užverbuoti, pvz. pinigais, ideologija, privilegijomis tėvynėje ir t.t. Toks darbas reikalauja, kad būtų sukurta byla su slapyvardžiu. Žmogus, kurį KGB svarsto įtraukti į veiklą, galbūt visai nežino, kad jau gavo slapyvardį. Tad V. Adamkus gali turėti slapyvardį ir apie tai nieko nežinoti.

Man ne tiek rūpi V. Adamkus bendradarbiavimas su KGB, kaip jo nenoras pagerbti mūsų didvyrius partizanus, kurie tiek daug nukentėjo nuo okupanto rankos. Prezidentas tikrai privalo parodyti jiems bent moralinę paramą, o ne lyginti juos su tais, kurie tarnavo okupantui. V. Adamkus ne vieną kartą parodė savo nenorą pagerbti tuos, kurie tikrai mūsų pagarbos užsitarnavo, ir pasmerkti tuos, kurie juos kankino ir žudė. Prisimenu paskutinio Lietuvos partizano Antano Kraujelio paminklo pašventinimą. Susirinko didelis būrys žmonių, bet nesimatė nė vieno iš Lietuvos prezidentūros. Kraujelis žuvo 1965 metais, apsuptas NKVD agentų, operacijoje dalyvaujant M. Misiukoniui. Tai tas pats Misiukonis, kuriam Adamkus pakabino ordiną už jo darbą Vidaus reikalų ministerijoje. Galbūt, kad jis per savo ilgą karjerą Lietuvai ką nors gero ir padarė, bet ar tai jo juodus darbus prieš savo tautiečius ištrynė?

Prisimenu, kad tūkstančiai tremtinių ir partizanų susirinko į metinę šventę Ariogaloje. Buvau apstulbin-tas, kai sužinojau, kad Prezidentas į šią šventę neatvyko, bet pasiuntė savo patarėją sporto reikalams. Įdomu, kad Prezidentas neturėjo laiko atvykti į šventę, kurioje dalyvavo apie 10,000 tremtinių ir partizanų, bet surado laiko net kelis kartus susitikti su maža grupele Santaros-Šviesos bendradarbių.

Džiaugiuosi, kad baigėsi V. Adamkus kadencija. Turiu vilties, kad prezidentė Dalia Grybauskaitė geriau supras Lietuvos reikalus ir rimčiau atstovaus jų interesams.

Laiškai, nuomonės, komentarai

Rašykite mums el. pašto adresais: redakcija@draugas.org
dalia.cidzikaite@gmail.com

SĖKMINGAI VADOVAUTI VALSTYBEI YRA DAUG SUDĖTINGIAU

Birželio 13 d. Algirdas Skudzinskas „Drauge“, laiškų skyriuje, rašo, kad jis balsavo už John McCain, nes jis yra „patriotas amerikietis“. Skaitant autoriaus laišką susidaro įspūdis, kad Amerikos balsuotojai išrinko prezidentą, kuris yra ne patriotas ir gal ne amerikietis.

Būti patriotu nereikia turėti ypa-

tingų gabumų, bet sėkmingai vadovauti valstybei yra daug sudėtingiau. Po aštuonerių patriotizmo metų pagaliau balsuotojai susivokė ir išrinko prezidentą su didesniais sugebėjimais.

Jonas J. Kaunas
Downers Grove, IL

MAŽIAU ŽODŽIŲ, DAUGIAU PRASMĖS

Mano labai gerbiama Stasė E. Semėnienė, džiūgaudama, kad yra išrinkta pirmoji Lietuvos istorijoje prezidentė Dalia Grybauskaitė vesti dėkingą tautą į brėkstantį, daug žadantį, naują rytojų, vedamajame „Pirmoji Lietuvos prezidentė žada viltingą rytojų!“ („Draugas“, 2009.05.30, (nr. 102) cituoja naują Prezidentę: „Aš galiu ir labai noriu padėti savo patyrimu, žinojimu ir įgudimais nusviesti šešėlius nuo mo-

ralės, politikos ir ekonomikos, sukuriant piliečių valdomą Lietuvą – piliečių valstybę”.

Kadangi sena liaudies išmintis byloja: mažiau žodžių, daugiau prasmės, tai jokių komentarų paprastas eilinis minios žmogelis ir dar senas nerašys. Tokiu svarbiu reikalu, jei ras reikalą, tegul prabyla šių laikų jauniesni ir gudresni.

Petras Pagojus
Detroit, MI

APIE LIETUVOS VARDŲ TŪKSTANTMETĮ KALBOS ATŽVILGIU

Šiomet švenčiamas Lietuvos vardo paminėjimas lotyniškai parašytuose Kvedlinburgo metraščiuose (Annales Quedlinburgenses) prieš tūkstantį metų. Be jokių abejonių, tai yra svarbus įvykis. 1009 metais randama forma Lituae (su lotyniška galūne –ae) atstovauja Litva. Šis vardas greičiausiai metraštininką bus pasiekęs iš slavų, kuriems Lietuva iš anksčiau buvo gerai žinoma. Vis vien reikia pabrėžti, kad metraštininko informacija kalbos atžvilgiu mažai ką pasako.

Nors neįmanoma pateikti tikslesnės informacijos apie bet kokios kalbos senumą, yra absoliučiai aišku, kad lietuvių kalba egzistuoja daugiau nei tūkstantį metų. Savo daugiato-miame veikale apie „Lietuvių kalbos istoriją“ žymus akademikas Zigmantas

Zinkevičius antrojo tomo pradžią skiria pirmosioms žinioms apie lietuvių ir Lietuvos vardą ir šiame tome tęsia istoriją „Iki pirmųjų raštų”. Visas pirmas tomas skirtas lietuvių kalbos istorijai priešrašytiniais laikais „Lietuvių kalbos kilmė”.

Tai įspūdingai parodo, kad kalbos istorija yra labai sudėtingas, bet tuo pat metu ypač įdomus mokslas. Kiekvienos kalbos istorija yra artimai siejama su ja kalbančiais žmonėmis. Lietuvių kalba priklauso indoeuropiečių kalbų šeimai, todėl jos pradžia glūdi tolimoje praeityje. Kalbos istorijoje tūkstantis metų yra palyginti trumpas laikas.

Alfred Bammesberger,
Vokietija

AR GRAIKŲ MITOLOGIJA TURĖJO ĮTAKOS ČIURLIONIO KŪRYBAI?

Marijos Pempytės straipsnyje „Pirmoji Nacionalinės dailės galerijos paroda“ („Draugas“, 2009.06.27, šeštadieninis priedas) tarp iliustracijų yra M. K. Čiurlionio „kompozicijos eskizas“ „Laivas”. Kaip ir daugelis Čiurlionio kūrinių jis – mišlingas.

Pagal vėjo išlenktą burę kairėje ir susiklosčiusias bangas atrodo, kad vėjas pučia iš dešinės į kairę, bet pažvelgus į stiebo viršūnėje plevėsuo-jantį vimpilą su jame boluojančia žu-vėdra aiškėja, kad vėjas pučia iš kairės į dešinę.

Įdomu, kad kitos dvi balzganos burės vėjo nė nejaučia ir sudaro tik foną laive sukniubusioms, juoduose gaubtuose skendinčioms žmogys-toms, kurios iš tikrųjų yra mirusiųjų

vėlės, keliaujančios į pomirtinį pasaulį. Laivo kraštus puošia ypatingos puošmenos – kaukolės. Taigi tikslesnis šio kūrinio pavadinimas būtų „Mirusiųjų laivas” arba „Vėlių laivas”.

Senovės graikų mitologijoje siaubą keliantis, į juodą jūreivio apsiaustą įsisupęs senis *Charon* perkel-davo mirusiųjų vėles skersai upę, į požeminį, pomirtinį pasaulį. Kaip už-mokestis už šią paslaugą į mirusiojo burną buvo dedamas pinigas (*obolos*). Ar graikų mitologija turėjo įtakos Čiurlionio kūrybai? Gal straipsnio autorė šiuo reikalu galėtų daugiau pasisakyti?

Vytautas Matulionis
Cleveland Heights, OH

Redakcijos pastaba. Skaitytųjų laiškuose pateikta nuomonė nebūtinai sutampa su „Draugo“ redakcijos nuomone. Taip pat primename, jog laiško autorius, ypač elektroninio laiško, turi būtinai jį pasirašyti bei nurodyti savo adresą ir telefono numerį. Anoniminių laiškų ir laiškų be adreso nespausdiname.

Vilnius, liepos 14 d. (ELTA) – Vilniaus prekybos centre „N bazė“ (Savanorių pr. 176) duris atvėrė pirmoji knygų išparduotuvė. Joje skaitytojai galės rasti apie tūkstančio pavadinimų įvairių suaugusiems bei vaikams skirtos grožinės, patarimų ir pažintinės literatūros, albumų bei informacinių leidinių, papildomos mokomosios literatūros. Knygų kainos – nuo 3 Lt. Šiais metais planuojama atidaryti 3 knygų išparduotuves didžiausiuose Lietuvos miestuose.

Gedimino Savickio (ELTA) nuotr.

Parlamentarai įkūrė Ažuolo frakciją

Vilnius, liepos 15 d. (ELTA) – Seime įkurta nauja – Ažuolo – frakcija, į kurią susibūrė narystę Seimo Tautos prisikėlimo partijos (TPP) frakcijoje sustabdę parlamentarai. Frakcijos seniūne tapo Arūnė Stirblytė, pavaduotoju – Antanas Nedzinskas.

Naujosios frakcijos nariais tapo TPP partijos vadovo Arūno Valinsko šalininkai – Vincas Babilius, Dainius Budrys, Arūnė Stirblytė, Inga Valinskienė, Antanas Nedzinskas, Asta Baukutė, liberalcentristus palikęs Valdemaras Valkiūnas.

Nyderlandai reikalauja imtis priemonių dėl įstatymo

Strasbourg, liepos 16 d. (ELTA) – Europos Parlamento (EP) narė iš Olandijos Jeanine Hennis-Plaschaert reikalauja, kad Europos Komisija (EK) ir Europos Sąjungos (ES) valstybės narės imtųsi priemonių prieš Lietuvą dėl priimto Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo.

„Šis įstatymas pažeidžia vieną svarbiausių ES pamatinių principų: su visais ES piliečiais privaloma elgtis vienodai, – sakė J. Hennis-Plaschaert. – Lietuva privalo pasiaiškinti ir nedelsdama atšaukti šį įstatymą. Viduramžiai jau seniai praėjo“.

Lietuvos priimtu įstatymu piktinasi ir kita Nyderlandų atstovė parlamente Emine Bozkurt, kuri šį įs-

tatymą vadina „nepriimtina“. „Šis įstatymas draudžia bet kokios informacijos skelbimą. Tai neįtikėtina. Baltijos šalyse rimtai pažeidžiamos homoseksualų teisės. Ankstesniais metais Lietuvoje ir Latvijoje buvo uždrausti gėjų paradai“, – sakė politikė.

Dar viena olandė europarlamentarė – Sophie in’t Veld – ragina Komisiją reikalauti iš Lietuvos pasiaiškinimo, ir jei reikės, paduoti Lietuvą į Europos Teisingumo Teismą.

Naujos redakcijos Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamos viešosios informacijos poveikio įstatymą buvo vetavęs dabar jau kadenciją baigęs prezidentas Valdas Adamkus, tačiau Seimo narių šalies vadovo argumentai neįtikino.

R. Dagys nutarė nekandidatuoti

Rimantas Dagys
Gedimino Savickio (ELTA) nuotr.

Vilnius, liepos 16 d. (Bernardinai.lt) – Neoficialiomis žiniomis, dabartinis socialinių reikalų ir darbo ministras Rimantas Dagys apsisprendė nedalyvauti naujoje Vyriausy-

bėje. Šį sprendimą R. Dagys priėmė savarankiškai, nespaudžiamas laikinai einančio pareigas ministro pirmininko Andriaus Kubiliaus, kuriam prezidentė Dalia Grybauskaitė savo dekretu jau pasiūlė suformuoti naują Ministrų Kabinetą.

Pirmadienį prezidentė kritikavo R. Dagį dėl neryžtingų veiksmų.

Ministras R. Dagys prezidentei pateikė išsamų Socialinių reikalų ir darbo ministerijos veiklos planą, tačiau pripažino, kad šio plano vykdymui trukdė koalicijos partneriai ir iš dalies bendra Vyriausybės politika. Prezidentė priekaištavo R. Dagiui, kad jis neryžtingai gynė savo planą Vyriausybėje, kad turėjo arba nesutikti su kai kuriais Vyriausybės veiksmais, arba atsistatydinti.

R. Dagį naujoje Vyriausybėje greičiausiai pakeis taip pat Tėvynės sąjungos – krikščionių demokratų narys, dabartinis Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto pirmininkas Donatas Jankauskas. Rimantas Dagys toliau liks Seime.

Paaishkėjo, kuriuose komitetuose dirbs naujai išrinkti EP nariai

Vilnius, liepos 16 d. (BNS) – Ketvirtadienio rytą naujosios kadencijos Europos Parlamentas (EP) bendru sutarimu patvirtino savo komitetų sudėtį – paaishkėjo, kokiuose komitetuose dirbs ir Lietuvoje išrinkti EP nariai.

Tėvynės sąjungos – Lietuvos krikščionių demokratų (TS-LKD) narė Laima Andrikenė dirbs Tarpautinės prekybos komitete ir Žmogaus teisių pakomitetyje, Vytautas Landsbergis – Užsienio reikalų komitete bei Saugumo ir gynybos pakomitetyje, Algirdas Saudargas – Konstitucinių reikalų komitete, Radvilė Morkūnaitė – Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitete.

Socialdemokratas Zigmantas Balčytis dirbs Biudžeto kontrolės bei Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos komitetuose, Vilija Blinkevi-

čiūtė – Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitete, Justas Vincas Paleckis – Užsienio reikalų komitete bei Saugumo ir gynybos pakomitetyje.

Liberalų sąjūdžio atstovas Leonidas Donskis dirbs Vystymosi komitete ir Žmogaus teisių pakomitetyje, Darbo partijos vadovas Viktoras Uspaskichas – Regioninės plėtros komitete, Lietuvos lenkų rinkimų akcijos vadovas Valdemaras Tomaševskis – Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitete.

Partijos „Tvarka ir teisingumas“ atstovas Rolandas Paksas dirbs Ekonomikos ir pinigų politikos bei Peticijų komitetuose, Juozas Imbrasas – Transporto ir turizmo bei Regioninės plėtros komitetuose. EP iš viso veiks 20 komitetų ir du pakomitečiai.

D. Grybauskaitė priminė studentams duotą pažadą

Vilnius, liepos 15 d. (ELTA) – Prezidentė Dalia Grybauskaitė priminė laikinai einančiam pareigas švietimo ir mokslo ministrui Gintarui Steponavičiui pasisakymus, jog paskolų studentams palūkanos neviršys 6 proc., ir pabrėžė, kad politinių pažadų turi būti laikomasi.

„Buvo duotas politinis pažadas laikytis 6 proc. palūkanų dydžio, tačiau dabar girdime, kad jau kalbama apie maždaug 11 proc. Vyriausybė privalo garantuoti savo politinių pažadų vykdymą“, – valstybės vadovė citavo prezidentės atstovas spaudai Linas Balsys. Prezidentė jau anksčiau yra išsakiusi priekaištų Ministrų Kabinetai dėl nenuoseklumo ir blaškymosi priimant sprendimus. Tai valstybės vadovė pakartojo ir per susitikimą su G. Steponavičiumi.

Pasak šalies vadovės atstovo, kalbėdama apie paskolas studentams D. Grybauskaitė pabrėžė, kad valstybė turėtų prisiimti dalį atsakomybės. Esą finansinių išpareigojimų našta studentams galėtų būti sumažinta arba derantis su bankais, arba per paskolas, kurias galėtų imti pati Vyriausybė ir perskolinti.

Finansų ministerijos sudaryta darbo grupė atrinko keturis bankus, kuriems yra siūloma teikti paskolas studentams.

Po susitikimo su valstybės vadove laikinasis švietimo ir mokslo ministras patikino, kad konkursas, kurio metu buvo atrenkami bankai,

vyko skaidriai. „Per artimiausias savaites Finansų ministerija talkinant mums pasieks, kad su bankais būtų pasirašomos sutartys, numatančios maksimaliai palankias sąlygas. Kaip žinoma, atrinkta ne viena įstaiga, jos tarpusavyje varžosi, taigi mes galime pasiekti dar geresnių sąlygų nei maksimaliai suderėtos palūkanų normos“, – sakė G. Steponavičius.

Laikinas ministras patikino, kad bus svarstomos ir valstybės vadovės pasiūlytos galimybės, kaip sumažinti finansinę naštą studentams – tai yra valstybei skolintis iš bankų ir perskolinti studentams arba padengti dalį palūkanų litais.

Laikinasis švietimo ir mokslo ministras
Gintaras Steponavičius.

Dainiaus Labučio (ELTA) nuotr.

Lietuvos prezidentė lankosi Švedijoje

Atkelta iš 1 psl. Švedijos pirmininkavimo prioritetai labai tiksliai atspindi ir Lietuvos interesus. Susitikimų metu dar kartą suderintos Švedijos ir Lietuvos pozicijos sprendžiant finansinės krizės, energetikos bei aplinkosaugos problemas.

Prezidentės teigimu, po susitikimų su Švedijos parlamento ir Vyriausybės vadovais nelieka abejonių, kad Švedijos interesus mūsų energetikos sektoriuje tik didėja.

„Jau nebekalbama, kad tai tik komercinis reikalas, o išsakoma ir politinė nuostata – padėti įgyvendinti bendrus energetikos projektus. Gavome iš Švedijos parlamento patikinimą, kad dauguma politinių partijų pritaria elektros tilto ‘NordBalt’

statybai, dėl kurio finansavimo vakar Europos Komisijai buvo pateikta bendra Lietuvos, Latvijos ir Švedijos paraiška. Švedija pasirengusi investuoti į šį projektą ir padėti Baltijos regionui siekti energetinės nepriklausomybės.“

Dėkodama Švedijai už paramą, kuri, pasak prezidentės, išjudino šį ypatingos svarbos projektą iš sąstingio, šalies vadovė pakvietė Švediją prisidėti ir prie naujos Ignalinos atominės elektrinės statybos projekto.

Iš Švedijos Prezidentė išskrido į Latviją, kur susitiks su Latvijos Respublikos prezidentu, parlamento pirmininku ir Latvijos Respublikos ministru pirmininku.

Pasaulio naujienos

Jungtinės Tautos ir JAV rengia naujas sankcijas Šiaurės Korėjai

New York/Washington, liepos 16 d. („Reuters”/BNS) – Jungtinių Tautų (JT) Saugumo Taryba trečiądienį beveik susitarė pridėti prie „juodojo sąrašo” Šiaurės Korėjos bendroves ir piliečius už dalyvavimą Pchenjano branduolinėje ir raketų programose, pranešė diplomatai.

Japonijos ambasadorius Yukio Takasu sakė žurnalistams, kad Taryba yra „labai arti” susitarimo išplėsti sankcijų sąrašą. Diplomatai sakė, kad Tarybos komitetas, svarstantis šį klausimą jau mėnuo, užsibrėžė tikslą įvykdyti užduotį iki galutinio termino – šio savaitgalio. JAV atstovai savo ruožtu pareiškė, jog pasiekė pažangos, pranešdami tarptautinei bendrijai apie metodus, kuriais Pchenjanas stengiasi pateikti savo neteisėtą prekybą ginklais kaip legalius sandorius.

„Šiaurės Korėja naudoja įvairias klaidinančias praktikas, kad nuslėptų tikrąjį jų pobūdį”, – sakė aukštas Barack Obama administracijos atstovas.

Komanda iš JAV lankosi svar-

biausiose pasaulio sostinėse, siekdama įspėti vyriausybes ir bankus, kad Šiaurės Korėjos praktika faktiškai neleidžia nustatyti skirtumo „tarp teisėtos ir neteisėtos veiklos”, sakė JAV administracijos Washington atstovas.

Bendrovės ir vyriausybės Kinijoje, Honkonge ir kitose šalyse, su kuriomis dirba Šiaurės Korėja, rimtai vertina JAV įspėjimus, kad Pchenjanas naudoja fiktyvias bendroves ir perveda neįprastai dideles pinigų sumas, pridūrė jis.

Šių veiksmų tikslas – sustiprinti budrumą ir užkirsti kelią įtartinais veiklai, o ne smūgis visai Šiaurės Korėjos prekybai, sakė administracijos atstovas. Jie taip pat neturi atsileipti humanitarinei pagalbai.

Ginklų pardavimas – labai svarbus Šiaurės Korėjos užsienio valiutos šaltinis – jos metinis bendrasis vidaus produktas sudaro apie 17 mlrd. dolerių. Sugriauta šios save izoliavusios šalies ekonomika gali gaminti tik eksportui skirtas prekes.

Buvę Rytų Europos vadovai perspėja B. Obama

Atkelta iš 1 psl. Washington patikimumo išbandymas, rašo politikai.

Tarp pasirašiusiųjį dokumentą yra buvęs Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus, buvęs Čekijos prezidentas Vaclav Havel, buvęs Slovakijos prezidentas Michal Kovač, buvęs Estijos premjeras Mart Laar, buvusi Latvijos prezidentė Vaira Vykė-Freiberga ir buvę Lenkijos vadovai – Lech Walesa bei Aleksandr Kwasniewski.

„Praėjus dvidešimčiai metų po šaltojo karo pabaigos mes priversti pripažinti, kad Centrinės ir Rytų Europos šalys jau nebeužima svarbiausios vietos Amerikos užsienio politikoje”, – pažymima laiške, kurį iš viso pasirašė 22 žmonės.

Vadovai taip pat nurodė, kad „mūsų šalys labai dėkingos Jungtinėms Valstijoms” už „pagalbą vykdančioms demokratines reformas nuo tada, kai prieš 20 metų sugriuvo Geležinė uždanga”, tačiau pabrėžė, kad Rytų Europos šalių vyriausybės labai nerimauja, nes „NATO atrodo silpnėnė nei tuo metu, kai į ją stojome”.

Pasirašiusieji kreipimąsi ragina JAV ir Europą vėl sutelkti dėmesį į transatlantinius santykius ir sudaryti glaudaus bendradarbiavimo programą artimiausiems 20-čiai metų.

Laiško autoriai rašo, kad „ateina nauja vadovų karta”, kuri jaučiasi mažiau susisaisčiusi su JAV, o jų „požiūris į pasaulį labiau provincialis”.

Politikai primena, kad „kai kurie šio regiono vadovai sumokėjo didelę politinę kainą, nes palaikė nepopuliarių karą Irake”, todėl Rytų Europa ateityje „JAV remis atsargiau”. Taip pat priekaištaujama, kad Rytų Europos vadovams „nelengva pasiekti, kad jų balsas Washington būtų girdimas”.

Kreipimosi autoriai reiškia susirūpinimą dėl to, kad santykiai su Rusija nepagerėjo ir kad Maskva nepripažino Centrinės ir Rytų Europos šalių absoliutaus suverenumo ir višiškos nepriklausomybės.

„Mūsų viltys, kad santykiai pa-

gerės, o Maskva galų gale pripažins mūsų visišką suverenumą ir narystę NATO bei Europos Sąjungoje, nepasiteisino”, – rašo jie.

„Vietoj to Rusija vėl tapo revizionistine jėga, siekiančia įgyvendinti XIX amžiaus taktiką ir metodus, – pabrėžė vadovai. – Siekdama išplėsti savo interesus Rytų Europoje ir susilpninti jos transatlantinę orientaciją, Rusija naudoja atviras ir slapas ekonominio karo priemones, pradedant energetikos išteklių blokadomis ir politiškai motyvuotomis investicijomis ir baigiant papirkinėjimu bei manipuliavimu žiniasklaida”.

Laiške kritikuojami Washington užsienio politikos „realistai”, kurie, kaip pripažįsta kai kurie JAV žinovai turi didelę įtaką B. Obama.

„Mūsų regionas nukentėjo, kai JAV nusileido realizmui Jaltoje”, – nurodė vadovai, turėdami omenyje Antrojo pasaulinio karo pabaigoje Kryme vykusį JAV, Didžiosios Britanijos ir Sovietų Sąjungos vadovų susitikimą, kuriame buvo susitarta dėl pokario Europos struktūros.

„Jeigu (realiosios politikos) nuostatos būtų laimėjusios (praeito amžiaus) 10-ame dešimtmetyje, dabar nebūtume NATO nariai, o vieningos, laisvos ir taikios Europos idėja te būtų tolimas sapnas”, – rašoma laiške.

Rytų Europos vadovai siūlo Europai ir JAV glaudžiau bendradarbiauti, taip pat kovojant su talibų ekstremistais Afganistane ir Pakistane. Laiške raginama mėginti siekti „NATO renesanso”, kad NATO ir Rusijos taryboje būtų „grįžta prie praktikos, kai Aljansas sėda prie derybų stalo su Maskva su iš anksto suderinta nuomone”.

Laiško autoriai pabrėžia, kad „reikalinga glaudesnė strateginė JAV ir ES partnerystė... NATO ir JAV turi veikti išvien ne tik sprendžiant Rusijos klausimą”. Jie taip pat ragina Washington ir Bendriją bendradarbiauti užtikrinant Europos energetikos saugumą.

EUROPA

SOFIJA

Bulgarijos prezidentas Georgi Pervanov ketvirtadienį pavedė Boiko Borisov, kurio centro dešiniųjų partija GERB laimėjo liepos 5-osios rinkimus, formuoti naują šalies vyriausybę. G. Pervanov po ceremonijos sakė, jog nori matyti „greitas ir skaidrias derybas” dėl stabilios vyriausybės suformavimo. GERB laimėjo 116 iš 240 vietų parlamente ir iki absoliučios daugumos jai trūksta labai nedaug. 50 metų B. Borisov jau praėjusią savaitę užsiminė, kad formuos mažumos vyriausybę, net jei tai ir reikštų, kad jis neišdirbs visos ketverių metų kadencijos.

LONDONAS

Per 3 mėnesius iki gegužės darbo Didžiojoje Britanijoje neteko 281 tūkst. žmonių. Tai reiškia, kad be darbo šalyje šiuo metu sėdi 2,38 mln. žmonių arba 7,6 proc. visų darbingų asmenų. Tai – didžiausias nedarbo lygis per pastaruosius 10 metų. Labiausiai nuo kylančio nedarbo lygio nukentėjo jaunimas iki 24 metų. Šioje amžiaus grupėje darbo neturi 726 tūkst. asmenų – didžiausias skaičius per pastaruosius 16 metų. Ilgiau nei metus darbo neturinčių žmonių skaičius išaugo 46 tūkst. ir šiuo metu siekia 528 tūkst. Tai taip pat yra pats blogiausias rodiklis per pastaruosius 11 metų.

TOLIMIEJI RYTAI

TOKIJAS

Mūsų laikais japonai gyvena ilgiausiai – moterų vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė pasiekė 86,05 metų, o vyrų – 79,29 metų, ketvirtadienį pranešė Japonijos sveikatos apsaugos ministerija. Palyginti su praeitų metų statistika, Japonijos moterų vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė padidėjo 22 dienomis, o vyrų – 37 dienomis. Japonai garsėja ilgą amžiškumu, kuris iš dalies siejamas su sveika tradicine mityba ir aktyviu gyvenimo būdu. Tačiau šalyje, kurioje gimstamumas yra vienas mažiausių pasaulyje, ilgą amžiškumą taip pat gali tapti problema, nes mažiau

darbingo amžiaus žmonių tenka išlaikyti didesnę skaičių pensininkų.

ARTIMIEJI RYTAI

TEHERANAS

Irano šiaurės vakaruose nukritusio lėktuvo katastrofą tikriausiai sukėlė techninės problemos. Lėktuvui trečiądienį nukritus, žuvo visi 168 juo skridę žmonės. Transporto ministerijos krizių valdymo skyriaus vadovas Ahmad Majidi tvirtino, kad sudužusio „Caspian Airlines” lėktuvo Tu-154 techninė būklė praėjusį mėnesį Rusijoje buvo patikrinta ir kad leidimas skraidyti jam buvo suteiktas iki 2010-ųjų. Skrisdamas į Armėniją lėktuvas ore užsidegė ir vos 16 minučių po pakilimo iš Teherano oro uosto nukrito į dirbamą lauką. Tai didžiausia pastarųjų metų lėktuvo katastrofa Irane.

RUSIJA

MASKVA

Rusija šią savaitę surengs neformalų buvusių sovietinių šalių viršūnių susitikimą, bet keli vadovai šiame renginyje nedalyvaus, trečiądienį pranešė vienas Kremliaus pareigūnas. Susitikimas rengiamas tokiu metu, kai Maskvos santykiai su kaimyninėmis valstybėmis darosi vis sudėtingesni. Mažiausiai keturių šalių vadovai – Ukrainos Uzbekistano, Turkmėnistano ir Baltarusijos – nepasirodys žirgų lenktynėse, kurias Kremlius rengia vietoje oficialaus viršūnių susitikimo. Rusija siekia atgauti prarastą įtaką regione po ją suerzinusių JAV pastangų megzti politinius ir karinius ryšius su posovietinėmis šalimis.

JAV

CAPE CANAVERAL

Nežinomos kilmės nuolaužos krito nuo NASA erdvėlaivio „Endeavour” išorinio degalų bako, kai jis trečiądienį pakilo iš Kennedy kosminio centro, jau šeštąjį kartą per pastarąsias kelias savaites mėginant nuskraidinti astronautus į Tarptautinę kosminę stotį (TKS). Šios nuolaužos galėjo būti ledas arba putplasčio fragmentai, atitrūkę nuo išorinio degalų bako, aiškino Bill Gerstenmaier, NASA kosminių operacijų administratorius. NASA ypač kruopščiai tikrina galimas erdvėlaivių išorinės dangos pažeidimus, atsižvelgdama į skaudžią patirtį.

1-800-775-SEND
www.atlanticexpresscorp.com

Ocean Freight

Krovinių gabenimas laivu į visas pasaulio šalis.

Auto Export

Automobilių pirkimas bei siuntimas į visas pasaulio šalis.

Small Packages

Smulkių siuntinių siuntimas bei pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Baltarusijoje bei Ukrainoje.

Air Freight

Krovinių gabenimas lėktuvu į visas pasaulio šalis.

Trucking

Krovinių pervežimas visoje Amerikoje.

8801 78th Ave **Bridgeview**, IL 60455 **Tel. 1 708-599-9680**
Fax. 1 708-599-9682 Tel. 1 800-775-7363

PASAULIO SPORTO NAUJIENOS

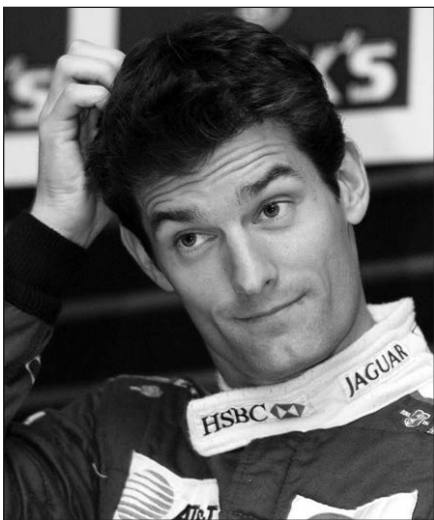
Formulės 1 lenktynės laimėjo Mark Webber

Sekmadienį Vokietijoje pirmą kartą savo karjeroje „Red Bull” lenktynininkas Mark Webber šventė pergalę, aplenkęs savo komandos draugą Sebastian Vettel ir sezone pirmavusį Jensoną Button.

Jau šeštadienį M. Webber pradėjo rodyti savo greitį. Kvalifikacijoje jis pirmą kartą buvo greičiausias. Antras kvalifikacijoje liko Rubens Barrichello, o trečias, sezone pirmaujantis – Jenson Button.

Lenktynėse M. Webber iškovojo ilgai lauktą pergalę. Jo komandos draugas S. Vettel liko antras, trečias – „Ferrari” lenktynininkas Filipe Massa. Greičiausiai ratą įveikė dukart pasaulio čempionas Fernando Alonso.

Sezono vairuotojų įskaitoje pirmas išlieka J. Button su 68 taškais. Antras S. Vetteli – 47 tšk., trečias –

Mark Webber

M. Webber – 45,5 tšk.

Kitos lenktynės vyks Vengrijoje liepos 26 dieną.

Brock Lesnar „neginčijamas” čempionas

Šeštadienio vakarą vykusiame „Ultimate Fighting Championship” (UFC) 100 turnyre sunkiasvorio čempiono vardą apgynė Brock Lesnar.

Nustebinęs visą pasaulį laimėda-

Brock Lesnar

mas UFC sunkiasvorio čempiono vardą B. Lesnar šeštadienį atkeršijo savo varžovui Frank Mir už vienintelį savo pralaimėjimą. Nežiūrint į tai, B. Lesnar apgynė čempiono vardą ir tapo neginčijamuoju čempionu (undisputed champion). Buvęs laikinasis čempionas (interm champion) Frank Mir pralaimėjo jau antrame rate po nokauto.

Buvęs amerikietiškujų imtynių (WWE) čempionu, B. Lesnar taip pat yra tapęs universitetų lygos (NCAA) imtynių čempionu 2000 metais.

Išlieka vienas klausimas, ar pamatysim kada nors Lietuvos vardą, išraižytą aukso raidėmis ant čempiono titulo?

Lietuvos tenisininkai pralaimėjo slovėnams

Deviso taurės – komandinių vyrų teniso varžybų – Europos-Afrikos zonos antrosios grupės atrankos rungtynėse Lietuvos tenisininkai pralaimėjo slovėnams ir nebetęs kovos dėl patekimo į pagrindinį Deviso taurės turnyrą.

Sekmadienį Lietuvos rinktinės atstovas Ričardas Berankis pralaimėjo Blaz Kavcic 6:3, 7:5, o Dovydas Šakinis 4:6, 6:2, 1:6 pralaimėjo Greg Zemljai ir Lietuvos rinktinė 0:5 pralaimėjo slovėnams.

Penktadienį Lietuvos rinktinės narys R. Berankis 1:6, 4:6, 3:6 pralaimėjo G. Zemljai, o Gvidas Sabeckis 2:6, 3:6, 1:6 nusileido B. Kavcic. Jau šeštadienį paaiškėjo, kad Lietuvos tenisininkai nebeturi galimybių pasivyti slovėnų, kai R. Berankis ir Vadi-

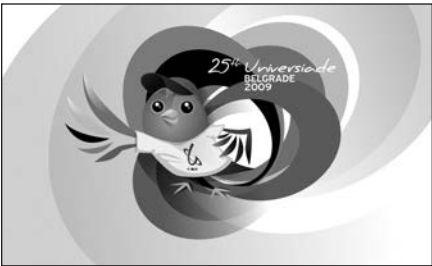

Ričardas Berankis

mas Pinko dvejetų susitikime 6:7, 3:6, 3:6 pralaimėjo Andrej Kracman ir G. Zemljai.

Universiadoje Lietuvos krepšininkai liko 5-oje vietoje

Belgrade vykstančioje studentų universiadoje Lietuvos krepšininkai iškovojo pergalę prieš turkus ir liko 5-oje vietoje.

Nuo pat rungtynių pradžios Roberto Kuncaičio auklėtiniai perėmė iniciatyvą ir įpusėjus rungtynėms pirmavo 51:40. Grįžę į aikštelę po pertraukos, lietuviai nepaleido ini-

ciatyvos ir dar padidino persvarą, laimėdami rungtynes 107:87 (23:18, 28:22, 24:19, 32:28). Lietuviams daugiausiai taškų pelnė JAV Duke University žaidžiantis Martynas Pocius – 16, Martynas Mažeika – 15, Giedrius Kurtinaitis – 14 (4/4 tritaškį). Turkams 27 taškus pelnė Eren Beyaz, 19 – Caner Oner, 14 – Soner Senturk.

Universiados krepšinio čempionatą laimėjo serbai baigiamosios rungtynėse 73:51 įveikė Rusijos studentus.

Bronzos medalius iškovojo JAV krepšininkai mažosiose baigiamosiose rungtynėse 91:80 įveikė Izraelį.

Parengė **Paul Triukas**

BEISBOLAS

Vilnietis pasirašė sutartį su JAV aukščiausios beisbolo lygos klubu

EDVARDAS ŠULAITIS

Vilniaus „Sporto vilkų” klubo 16-metis žaidėjas, vilnietis Dovydas Neverauskas pirmasis iš Lietuvos beisbolininkų pasirašė sutartį su JAV MLB profesionalų klubu – Pittsburgh „Pirates” komanda. Kaip jau yra įprasta jauniems žaidėjams, lietuvis iš pradžių žais šio klubo dukterinėje komandoje. Jis yra vienos svarbiausių pozicijų atstovas – metikas (pitcher).

Kaip jo tėvas, treneris Virmidas Neverauskas anksčiau yra pranešęs, Dovydu domėjosi ir kitų JAV beisbolo klubų atstovai, kurie su lietuviu buvo susitikę ir jį stebėjo jo apsilankymo Čikagoje bei jos apylinkėse metu, taip pat ir Cleveland, kur viešėjo Vilniaus jaunimo komanda. Jau tada buvo aišku, kad Dovydas pasirašys sutartį su kuriuo nors Amerikos MLB profesionalų klubu.

JAV beisbolo „skautų” akiratyje buvo ir kitas šiame krašte pavasarį viešėjęs 17-metis vilnietis Edvardas Matusevičius. Šiuo beisbolininku irgi domėjosi keli JAV profesionalų klubai. Tačiau Edvardas yra labiau linkęs pradžioje žaisti beisbolą kurioje nors JAV universiteto ar kolegijos komandoje ir tik po to bandyti laimę tarp JAV profesionalų. Žaidėjas, pasirašęs sutartį su profesionalų komanda, praranda galimybę studijuoti gimnazijoje, universitete ar kolegijoje.

Vilniaus jaunimas Cleveland

Vilniaus jaunučių beisbolo komanda, kuri ruošiasi Europos čempionatui, birželio pabaigoje viešėjo Cleveland ir nemažai bendravo su tenykščiais lietuviais. Liepos 2–5 dienomis vilniečiai dalyvavo tarptautiniame jaunučių beisbolo turnyre „Cleveland Indians Charities Continental Cup”.

Iš pradžių 10 komandų buvo suskirstytos į du pogrupius. Lietuvos atstovai pateko į B pogrupį ir jame,

iškovojo 2 pergalės, užėmė III vietą. Jie įveikė „Triway Express” komandą rezultatu 7:2 ir sutriuškino „Cleveland RBI” beisbolininkus net 10:2. Tačiau vėliau lietuvių pralaimėjimas (7:10) „Chagrin Valley Vipers” ekipai padėtį padarė kiek sudėtingesne.

Dovydas Neverauskas (k.) su savo tėvu ir treneriu Virmidu Neverausku.

Pogrūpių nugalėtojai iš karto pateko į baigiamąsias varžybas, o antrąsias ir trečiąsias vietas užėmusios komandos turėjo žaisti papildomas rungtynes. Čia, deja, Lietuvos jaunieji beisbolininkai nusileido „Reisterstown Express” ekipai ir į turnyro pusfinalį nepateko.

Turnyro nugalėtojais tapo Dominikos žaidėjai, baigiamosiose rungtynėse 15:5 sutriuškinę „Strongville Stallions”. Rungtynes dėl trečiosios vietos laimėjo „Reisterstown Express” beisbolininkai, 13:3 įveikę „Chagrin Valley Vipers” ekipą.

Lietuvos komandos treneris V. Neverauskas liko patenkintas žaidėjų pasirodymu. Jis ypač dėkojo Cleveland lietuviams už gražią jaunųjų tautiečių globą.

LIETUVA VĖL ERZINA RUSIJĄ

Atkelta iš 3 psl. kad Lietuva niekada jokių teisių į Vilnių, išskyrus gerą Rusijos valią, neturėjo. „Tarybų Sąjunga perdavė miestą Vilno Lietuvai ne todėl, kad čia gyvena lietuviai. Ne, tai miestas, kuriame gyvena abso-lyti dauguma ne lietuvių kilmės žmonių”, – cituojami V. Moltov žodžiai.

Drauge su tuo pateikiama ištrauka iš slapto Molotovo-Ribbentropo pakto protokolo, kuriame pažymima, kad „Lietuvos interesus Vilniaus krašto atžvilgiu pripažįsta abi pusės”.

Priėmė savo rezoliuciją

Kaip senais gerais laikais, šią savaitę „Pravdoje” buvo išspausdintas pasaulinis komunistų ir darbininkų partijų pareiškimas, smerkian-

tis ESBO rezoliuciją. Nors Lietuvos vardas joje minimas tik nurodant rezoliucijos priėmimo vietą, vėl kartojami žodžiai, kad „kai kuriose valstybėse aktyviai vyksta „raganų medžioklė”, pasireiškianti komunistų partijų ir komunistinių simbolių draudimu, be to, yra reabilituojami nacių talkininkai”.

„Mes matome, kad kai kuriose valstybėse, taip pat toje, kurioje vyko ESBO sesija, faktiškai yra reabilituojami naciai. Mes negalime leisti, kad kas nors niekintų antifašistų, kurie paaugojo savo gyvybės kovoje su nacizmu, atminimą”, – teigiama pasaulio komunistų nutartyje. Po šiuo pareiškimu pasirašė 42 komunistų partijų atstovai iš viso pasaulio, tarp jų – ir veikianti Lietuvoje „Lietuvos socialistinė partija”.

Delfi.lt

Prenumeruokite, pirkite ir skaitykite „DRAUGĄ”!
www.draugas.org

LIETUVOS KARIO ATSIMINIMAI

Leonas Čerškus

Nr. 54

– Kad jūs nesumanytumėte bėgti, miške abipus kelio bus išdėstyti sargybiniai, kaip koridorius („vrodė karidora“). Jūs turite kaip galima greičiau bėgte perbėgti šį koridorių! Bėgant mišku nė vienas nedrįskite pasukti iš to koridoriaus į šoną, nes būsit vietoje nušauti, be išpėjimo!

– I kak ja tolka, bliadj, kriknū kamandū „Statj i bėžatj!“, vsė, bliadj, srazu, kak adin, padnialisj i pabėžali! Ponėli?! Kto nė podnimitsa i nė pabėžyt, tot, bliadj, srazu, nachuj, na meste budėt rastrelen! (Kai tik aš sušuksiu „Stot ir bėgti“, visi, kaip vienas, privalo atsistoti ir bėgti. Jeigu kuris neatsistos – bus vietoje nušautas!), – ispėjo enkavedistas.

Kai tas šungalvis viršininkas sakė savo kalbą („rėčj“), aš išdrįsau šiek tiek pakelti galvą ir žvilgtretėti, kas ten priekyje dedasi. Priekyje, abipus kelio, išsidėstę sargybiniai kažkodėl iš dešinės kelio pusės staigiai perėjo į kairiąją, o dešinėje dar pasiliko trys, ir kastuvėliais, kiekvienas atskirai, skubėdami kasėsi sau duobutes – apkasus. Be to, kairėn pusėn, į mišką, iš galo dar ėjo ir sunkvežimiuose važiuavę enkavedistai. Jie nešė kulkosvaidžius ir automatinius šautuvus. Ir visi sugulė pamiškėje, už medžių bei krūmų.

Saulė jau buvo nusileidus, ir šiame miško plote kilo lengvas rūkelis, bet dar buvo galima neblogai įžiūrėti, kaip NKVD karininkas, kalbėdamas kolonos priekyje, baikščiai dairėsi tai į dešinę, tai į kairę kolonos pusę.

Mane nudiegė neapsakoma artėjančios mirties nuojauta – aš žaibiškai viską supratau. Per tas trumpas pirmąsias karo dienas aš jau neblogai pažinau, kas tai yra NKVD. Man nebuvo jokių abejonių – mus šaudys! Reikėjo kažkaip gelbėtis, ir čia aš pamačiau tik vieną vienintelį būdą: abiejose miško vieškelio pusėse ėjo negilūs, lėkšti grioveliai. Jie ir buvo mano paskutinė viltis.

– Vyrai, čia apgaulė – mus ruošiasi sušaudyti! – pašnabždomis, skubėdamas, ispėjau savo artimiausius kaimynus – studentą Leoną bei žydėlį „fabrikantą“. – Kai tik lieps stoti, nestokite, o šliaužkite į pakelės griovius! Perduokit toliau! – susijaudinęs prašiau.

– Ui, ką tū kalby, nisąmonė! Patmatysi, mus pakhraus į vagonas irh vėš toliau... bandė raminti linksmais bendražygis.

Išgirdau, kad perduodant žinią, šalia buvo ir daugiau abejojančiųjų.

Beaiškindamas, aš nepastebėjau, kur ir kada pasišalino „draugas“ sargybos viršininkas, kai dirstėlėjau, priekyje jo jau nebebuvo. Tik staiga, lyg iš po žemių išgirdau: „Statj, bėžatj!“ Sugirgždėjo besikelianti kolona, ir priekyje jau išgirdau bėgančius. Staigiu, žaibišku kaip šuolis šliužiu aš atsidūriau kairiajame griovyje ir prisiplojau prie žemės, ir beveik tą pat akimirką (kokias tris sekundes po enkavedisto komandos) prapliupo nežmoniška ugnis. Prasidėjo tikras pragaras. Vienu ir tuo pačiu metu šaudė iš šautuvų, automatinų šautuvų ir kulkosvaidžių.

Po pirmųjų šūvių ant manęs gargaliuodamas užvirto peršautas žmogus. Kulką ar kulkas jis gavo į galvą ar gerklę. Tai buvo mūsų „nepataisomas“ optimistas – vilnietis, juodo

batų tepalo „Immalin“ gamintojas. Jis, vargšas, manęs nepaklausė ir atsistojo, ir tuoj pat krito į griovį, tiesiai ant manęs. Dar keletą sekundžių jaučiau, kaip jis gargaliuoja, paspringęs nuosavu krauju (girdėti buvo neįmanoma!), bet po to nutilo ir be jokių gyvybės ženklų ramiai ilsėjosi ant mano nugaros. Jaučiau, kad guliu po lavonu, iš kurio gerklės ant mano galvos liejosi šilta kraujo srovė. Lipniai nudažydama man veidą, ji tekėjo ir sunkėsi į pakelės žolę. Bet aš gulėjau nejudėdamas, nors ir pajudėti buvo sunku. Kažkas be judesių, jaučiau, gulėjo mano kojūgalyje, dar kažkas – priekyje, atrėmęs kojas į mano galvą. Pragarišką šaudymą, mirštančiųjų riksmus bei sužeistųjų dejonas dar girdėjau kokias 5–10 minučių. Bet tos minutės buvo pačios baisiausios ir ilgiausios mano gyvenime. Atrodė, kad praėjo amžinybė...

Po to viskas staiga nutilo, taip staiga, kaip ir prasidėjo. Na, galvoju, pasisekė – išlikau gyvas! Dabar tik reiks palaukti, kol žudikai išvažiuos, ir tada – išmelstoji laisvė! Bet mano džiaugsmą ir viltį staiga užtemdė NKVD vado komanda: – V štyki! (Durtuvus išimt!)

Supratau, kad dabar tai tikrai galas. Dvejojau: ar išlįsti iš po žydėlio lavono ir skusti į mišką, kiek kojos neša (Gal nepastebės?; gal nespės?; Gal nepataikys?), ar toliau gulėti, apsimetus sušaudytu. Mano galva, kaip ir kaimyno, buvo kruvina. „Gal pagalvos, kad čia guli du lavonai, į galvas nušauti ir sukritę vienas ant kito ir nesmeigs?“; „O jeigu smeigs, tai durtuvo ašmenų ilgio užteks ir man ar neužteks?“...

Girdėjau, kaip skerdikai, pribai ginėdami aukas, jau artinasi, ir tada aš nusprendžiau rizikuoti, bet čia man netikėtai padėjo Dangus (tikrąja ir perkeltine šio žodžio prasme), pasiūlęs visai kitą sprendimą.

Kaip tik tuo metu iš kažkur pasigirdo didelis ūžesys, nuo kurio drebėjo miškas ir žemė. Toliau užpakalyje, nuo plento pusės, nuaidėjo išsigan-dusių rusų riksmi: „Tanki! Tanki!“ Tuomet išgirdau tą bjaurųjį NKVD viršininko balsą: – Pa mašynaam!

Man iškart palengvėjo. Vieškeliau, į plento pusę, pro pat mane kaip patrakę pradėjo bėgti žudikai. „Ačiū, Dievui, nepastebėjo!“ – atsidusau, kai jų kanopų bildesys nutolo.

Supratau, kad tai ūžia ne tankai. Šitą galingą, kraują gyslose stingdan-tį garsą aš jau buvau girdėjęs – vėl kažkur skrido vokiečių bombonešiai.

Aš gulėjau prispaustas ir pats prisipaudęs, bet nerviškai įsitempęs, kaip spyruoklė. Todėl, kai tik užgir-dau, kad abu sunkvežimiai suburgė ir nurūko, aš šiaip taip išsilaisvinau ir kaip zuikis, neatsigręždamas, šokau į mišką. Skuodžiau abejodamas, ar tik nebus čia vėl kokia NKVD ap-gavystė: gal jie tik suvaidino išvažiuo-jančius, o iš tikro – paliko slapukus gyviesiems pribagti. Bet, mano lai-me, į nugarą nieks nešaudė. Atsikė-lęs dar spėjau pastebėti, kad toliau visas kelias buvo klote nuklotas la-vonais. Dieve mano, visa kolona – 500 žmonių buvo išžudyti! Bet, atrodo, lyg ir mačiau, kad be manęs į mišką nubėgo ir daugiau laimingųjų, ku-riems, kaip ir man, pasisekė šitoje klaikioje loterijoje. **Bus daugiau.**

Dantų gydytojai

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA

9525 S.79 th Ave., Hickory Hills, IL

Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

Stuburo ir skausmo ligos

JONAS V. PRŪNSKIS, MD
TERRI DALLAS-PRŪNSKIS, MD
ANDREW J. YU, MD

ir partneriai

Illinois Pain Institute

Nugaros, sprando, galvos, sąnarių, sužeidimų darbovietėje bei kitų vietų skausmo diagnozės ir gydymo specialistai.

Elgin: 847-289-8822
McHenry: 815-363-9595
Elk Grove: 847-718-1212
Barrington: 847-852-2000
www.illinoispain.com

Vidaus ligos

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.

VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS

Kalbame lietuviškai

6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6

Chicago, IL 60638

Tel. 773-229-9965

Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.

DANTŲ GYDYTOJAS

Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą. Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.

4647 W. 103 St., Oak. Lawn, IL
55 E. Washington, Suite 2401,
Chicago, IL

Tel. 708-422-8260.

Akių ligos

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

Širdies ir kraujagyslių ligos

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

Skelbimų skyriaus
tel. 1-773-585-9500

10 garsiausių miestų vaiduoklių (II)

Pradžią skaitykite liepos 16 d. „Drauge“

6. Gunkajima, Japonija: uždrausta sala

Gunkajimos sala yra viena iš 505 negyvenamų Nagasakio prefektūros salų. Jos istorija prasidėjo 1890 m., kai „Mitsubishi“ kompanija įsigijo salą su viltimi iš jūros dugno išgauti anglies. Bendrovės projektas susilaukė milžiniško susidomėjimo, todėl jau 1916 m. čia buvo pastatytas pirmasis šalyje didžiulis pastatas iš betono. Itin patvarus statinys turėjo saugoti darbininkus nuo salą talžančių uraganų.

1959 m. salos gyventojų skaičius pasiekė nematytas aukštumas: jų tankis Gunkajimoje siekė net 835 žm/ha (aukščiausią kada nors žinotą gyventojų tankumą). Tačiau vos po metų prasidėjęs naftos proveržis privertė visoje šalyje uždarinėti atgyvenusias anglių kasyklas. „Mitsubishi“ netapo išimtimi. Šiuo metu Gunkajima stovi tuščia ir apleista. Į ją įvažiuoti laikinai draudžiama. Kaip bebūtų, kelionių draudimas nesutrukdė 2003 m. saloje nufilmuoti „Karališkąjį mūšį 2“ bei įkvėpė populiarus azijietiško video žaidimo „Killer7“ atsiradimą.

Nukelta į 11 psl.

MARGUTIS II
LIETUVIŲ RADIO LAIDOS

1450 AM banga iš WCEV stoties
KLAUSYKITE KIEKVIENĄ VAKARĄ

Tel. 773-476-2242

nuo 8 val. v. iki 8:45 val. v.

AMERIKOS LIETUVIŲ RADIO LAIDAS GALITE GIRDĖTI
INTERNETU www.wcev1450.com

LAKŪNŲ ŽYGDARBĮ PRISIMENANT

1923 m. liepos 17 d. žuvo Steponas Darius ir Stasys Girėnas

„Vėjams blaškant, žaibams plakant”

PETRAS PETRUTIS

1933 m. vasarą lietuvių išeivijoje, ypatingai JAV, diena po dienos buvo nekantriai laukiama Dariaus ir Girėno transatlantinio skrydžio. Galima sakyti, kad tuo metu dažno lietuvio dienos tema buvo ne kas kita, bet klausimas ar „Lituanica” pakils skrydžiui į Lietuvą?

Čikagoje leidžiamas „Draugas” birželio 27 d., be kita ko, rašė: „Nekantrybiškai laukiame Dariaus ir Girėno išskridimo. Kai kurie, netekę kantrybės, pradėjo abejoti, ar tik jie ‘nepri-gaus’ lietuvių visuomenės – tos kelionės nepradės. Turėkime kantrybės! Juk geriau yra gerai prisirengti, patogaus oro tokiai kelionei palaukti ir savo tikslą atsiekti, negu paskubomis nepasisekimo susilaukti. Mūsų lakūnai gerai daro, kad rūpestingai, rimtai ir nesikarščiuodami kelionės rengiasi. Tuo būdu galime būti tikri, kad jiems tas žygis tikrai pasiseks ir mūsų tautos vardą plačiai išgarsins.”

O savaitraštyje „Vienybė” (leidžiamame Brooklyn) liepos 7 d. buvo parašyta: „Mus nuolatos klausia skaitytojai laiškais, telefonu ir žodžiu, ką daro lakūnai? Kada jie mano lėkti? Kodėl jie nelekia?”

S. Darius ir S. Girėnas prieš skrydį.
[www. aviacijospasaulis.lt](http://www.aviacijospasaulis.lt) nuotr.

Kai kurie JAV lietuvių laikraščiai, neparodę reikiamo pritarimo Dariaus ir Girėno skrydžiui, šaipėsi ne tik iš lakūnų pastangų, bet ir skrydžio organizatorių ir rėmėjų.

Tačiau Darius ir Girėnas „kaip tarė, taip ir padarė”. Jiedu, nors ir nesulaukę JAV Valstybės departamento leidimo, liepos 15 d. 6 val. 24 min. ryto pakilo žygiui į Lietuvą. Darius ir Girėnas, anot rašytojo Vytauto Dovydaičio, „blaškomi vėjo ir plakami žaibų”, atkakliai siekdami testamentinio pažado, laimingai perskrido Atlanto vandenyną. Deja, artėjant prie Lietuvos, įvyko nelaukta nelai-

mė. Skrendant virš tuometinės Vokietijos teritorijos „Lituanica”, kliudydama medžius, nukrito ir sudužo.

Liepos 17 d. anksti rytą Kuhdam (netoli nuo Soldino) kaimelio gyven-toja, išėjusi grybauti, užtiko nukritusią „Lituanicą”. Ji painformavo vietos valdžios įstaigas. Netrukus įvykio vieton atvyko Karaliaučiuje veikusio Lietuvos konsulato delegacija, vadovaujama anksčiau Čikagoje gyvenusio konsulato sekretoriaus B. Palioko.

Mūsiškiai nieko įtartino nepastebėjo, tačiau JAV, o paskui Lietuvos bei lietuvių išeivijos laikraščiuose pasirodė įtarimais persunktos žinios. Girdi, „Lituanicą” pašovė hitlerininkai, anuometiniai Vokietijos valdytojai.

Tenka pastebėti, kad ši žinia niekuomet nebuvo oficialiai patvirtinta ar paneigta. Reikėtų pridurti, jog ši vokiečius inkriminuojanti žinia dar vis sklinda Lietuvoje, lietuvių išeivijoje ir vargu ar bus įmanoma ją sustabdyti. Pavyzdžiui, vienas mūsų tautietis neseniai tvirtino, kad jis Vytauto Didžiojo muziejuje apžiūrėjęs „Lituanicą” pastebėjo keletą kulkomis pažeistų vietų. Čia rašantysis apžiūrėjęs nukritusio lėktuvo liekanas, de-ja, nieko panašaus nepastebėjo.

Dr. Kazys Oželis, teismo medicinos profesorius, vienas tų, kuriam teko atlikti Dariaus ir Girėno palaikų apžiūrėjimą ir skrodimą, 1959 m. viešai pareiškė, kad jų kūnuose nebuvo rasta jokių smurto žymių. Dr. K. Oželio žodžiais: „...Tyrimai paneigė gandy, jog Darius ir Girėnas buvę vokiečių pašauti.” Tai patvirtino ir Stasys Lozoraitis, Lietuvos diplomatas, išeivijoje tapęs Lietuvos diplomatinės šefu, savo užrašuose, kurie buvo atrasti jo bibliotekoje Romoje.

Kiekvieną vasarą Lietuvoje ir lietuvių išeivijoje yra rengiami mažesnio ar didesnio masto didvyrių Dariaus ir Girėno sukaktuviniai paminėjimai. Čikagoje (Marquette Park) stovi didingas paminklas Dariui ir Girėnui atminti, Bridgeport yra Lituanica gatvė.

Čikagos priemiestyje Lemonte veikia du lietuvių sporto klubai, besivadinantys „Lituanica” vardu. Ne per toliausiai nuo Čikagos (Beverly Shores, IN) yra „Lituanica” parkas, kuriame išpūdingoje vietoje yra dailininko Juozo Bakio sukurtas paminklas. Toje pačioje vietovėje gyvena vyresnio amžiaus sulaukęs, anksčiau Čikagoje gyvenęs Vytautas Peseckas, parašęs eilėraštį. Kompozitorius Kazimieras Viktoras Banaitis jam sukūrė muziką ir konkurse laimėjo pirmąją vietą. Kūrinyje skamba žodžiai: „Plieno paukštis erdvėn lekia / Ranką saulės tiesia / Stepo Dariaus ir Girėno nepamiršim niekad.”

Čikaga, sakoma, yra lietuvių išeivijos sostinė. Čikagoje gyvena Darius ir Girėnas, ir dabar tebegyvena tūkstančiai lietuvių. Tenka manyti, kad vienų ar kitų pastangomis, vienu ar kitu metu bus surengtas 76-rių metų skrydžio paminėjimas ir kad Atlanto nugalėtojų transatlantinis skrydis niekadės nebus užmirštas.

Juozo Gaučo sukurtas pašto ženklas.

Lakūnų atminimo įamžinimas

Steponas Darius ir Stasys Girėnas po mirties apdovanoti Vyčio Kryžiaus V laipsnio ordinu, Šaulių sąjungos žvaigžde ir Lietuvos skautų ordinu. Lietuvos paštas išleido S. Dariaus ir S. Girėno pašto ženklų seriją. S. Dariaus gimtinė Rubiškė pavadinta Dariaus kaimu. Viršukalnės Pietvakarių Pamyre pavadintos „Lituanica” bei Dariaus ir Girėno vardu.

Pastatyti paminklai: Kuhdamm (1936 m., dab. Pszczelnik, Lenkija), Čikagoje (1935 m.), New York (1958 m.), Beverly Shores (1971 m.), Kaune (1993 m.). Vokiečių okupacijos metais (1943 m.) lietuvių skulptorius Bronius Pundzius iškalė Puntuko akmenyje Anykščių šilvelyje lakūnų bareljefus ir dalį testamentinio teksto. 1958 m. dabartinio Karo muziejaus patalpose atidaryta transatlantinio skrydžio paroda.

Vytauto Didžiojo karo muziejuje saugomi lakūnų balso įrašai ir filmuota medžiaga, kurią muziejui perdavė LNK.

Truputį plačiau noriu apsistoti ties pašto ženklais. Nesurinkus reikiamų lėšų skrydžiui S. Dariui kilo mintis skrendant vežti į Lietuvą paštą ir tuo būdu užsidirbti trūkstantį lėšų. Birželio 6 dieną vienoje New York spaustuvėje juodos spalvos antspaudu buvo suantspauduota 2,500 ženklų. Laiškai galėjo būti adresuoti tik į Lietuvą. Skrydžiui pasibaigus tragiškai „Lituanica” pašto korespondenciją iš Vokietijos Kauno centrinis paštas gavo liepos 18 dienos 14:30 val. p.p. Lietuvos laiku. Visa korespondencija tuoj pat buvo suantspauduota tos dienos Kauno centrinio pašto kalendoriniu žymekliu, iš anksto pagamintu keturkampiu sutikimo antspaudu su 6-šių eilučių įremtu tekstu.

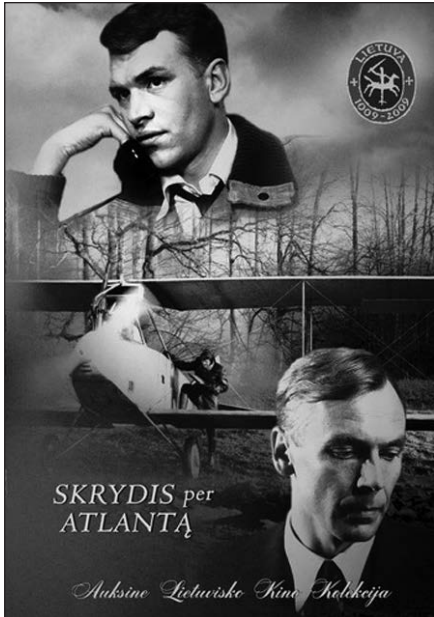
Paštas, norėdamas pažymėti tragišką lakūnų žuvimą, visą korespondenciją dar suantspaudavo paskubomis spaustuvėje nulietu antspaudu. Po to laiškai ir banderolės buvo išsiųsti adresatams. 250 laiškų grįžo į JAV. Ant visų „Lituanica” vežtų laiškų (jų buvo 983 – tarp jų 31 registruotas laiškas ir 5 laikraščio bande-

rolės) buvo užklijuoti JAV pašto ženklai nuo 3 centų iki 20 centų vertės.

Netrukus po lakūnų žūties buvo paskelbtas konkursas oro pašto ženklų serijai sukurti. Konkurse dalyvavo net 27 dailininkai. Buvo atrinkti D. Tarabildaitės, J. Gaučo, A. Jakševičiaus ir R. Krivicko sukurti pašto ženklai. Iš viso – šešių ženklų serija. Geriausiais buvo pripažinti Domicėlės Tarabildaitės ir Juozo Gaučo sukurti oro pašto ženklai. Visi šeši atrinkti ženklai buvo spausdinami Anglijoje, „Brandbury Wilkinson and Co” firmoje. Apyvartoje ženklai pasirodė 1934 metų gegužės 18 d. Ši labai geros poligrafinės kokybės ženklų serija paplito po visą pasaulį.

Sovietmečiu buvo išleistas suvenyrinis vokas su lakūnų S. Dariaus ir S. Girėno portretais „Lituanicos” katastrofos 50-mečiui. Tai buvo Antano Rimanto Šakalio apipavidalintas vokas – vienintelis, kurį anuomet išleido Tarybų Lietuvos Ryšių ministerija.

O kaip buvo pažymėtas skrydžio 75-metis? Dailininkas Henrikas Ratkevičius sukūrė jubiliejinį pašto ženklą „S. Dariaus ir S. Girėno skrydžiui – 75”. Ypatingo paminėjimo nusipelnė Amerikos lietuvių filatelistų

Raimondo Vabalo meninio filmo „Skrydis per Atlantą” DVD.

Amerikos lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos Čikagos skyrius praneša, kad šv. **Mišios už lakūnus didvyrius Steponą Darių ir Stasį Girėną**, tragiškai žuvusius prieš 76 metus, bus atnašaujamos **sekmadienį, liepos 19 d., 10:30 val. r.** Švenčiausiosios Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje.

draugijos „Lietuva“ (gyvuojanti ir veikianti JAV nuo 1946 metų) iniciatyva leisti pašto ženklus lietuviybės tematika. 2008 m. vasarą pasitinkant legendinių Lietuvos lakūnų Dariaus ir Girėno skrydžio per Atlantą 75-ąsias metines, draugijos narys dr. Arūnas Banionis iš Washington valstijos savo lėšomis išleido 3 skirtingus tai progai skirtus 42 ct vertės JAV pašto ženklus.

Daug ir kitų šių drąsuolių žygio įamžinimo ženklų. Pažymint drąsiųjų lakūnų 60-ąsias metines Lietuvos bankas 1993 metais išleido 10 litų monetą. 2001 metais apyvartoje pasirodė 10 litų banknotas su S. Dariaus ir S. Girėno atvaizdu.

Įvairių eksponatų turi Žemaičių dailės muziejus (Plungėje).

Jubiliejiniais 1983 metais režisierius Robertas Verba sukūrė dokumentinį filmą „Lituanikos sparnai“, o Raimondas Vabalas – meninį filmą „Skrydis per Atlantą“.

Populiariausią per visą lietuviško vaidybinio kino istoriją filmą galės išvysti dar daugiau kino mėgėjų. Minint 76-ąsias S. Dariaus ir S. Girėno skrydžio per Atlantą metines, Lietuvoje išleista šio filmo vaizdo kompaktinė plokštelė (DVD). „Manau, kad ‘Skrydis per Atlantą’ – geriausias Lietuvoje sukurtas istorinis patriotinis filmas. Abejoju, ar per ateinančią dešimtmetį mūsų šalyje bus sukurtas geresnis šio žanro filmas“, – teigė kino kritikė Izolda Keidošiūtė.

Filmas DVD formatu išleidžiamas Lietuvos vardo minėjimo tūkstantmečio proga. „Džiaugiamės, kad su šiuo vyresnės kartos pamėgtu kino kūriniu dabar galės susipažinti ir jaunesni žiūrovai“, – teigė bendrovės „AcmeFilm“ videoskyriaus rinkodaros vadovas Ernestas Žiaukas.

Pasaulinėje aviacijos istorijoje S. Dariaus ir S. Girėno skrydis reikšmingas tuo, kad nenusileidę ore išbuvo 37 val. 11 min., nuskridę (iki katastrofos vietos) 6,411 kilometrų. Tai buvo antrasis tuo metu skrydžio be nusileidimo rezultatas pasaulyje.

Blogomis oro sąlygomis, be radijo ryšio, be autopiloto, be parašiotų skrido tiksliau, negu kitų tautų lakūnai, aprūpinti visomis moderniausiomis to meto navigacijos priemonėmis. Jų skrydis – vienas tiksliausių aviacijos istorijoje. Šiuo skrydžiu buvo atvertas kelias oro paštui tarp Amerikos ir Europos žemynų.

Lakūnų žygis, jų tragiška mirtis tapo daugelio poetų, rašytojų, dailininkų, skulptorių, muzikų įkvėpimo šaltiniu.

Laima Apanavičienė
paruošta pagal
lietuvišką spaudą ir Wikipedia

10 garsiausių miestų vaiduoklių

Atkelta iš 9 psl.

7. Kadykchanas, Rusija: menant Sovietų Sąjungą

Kadykchanas – vienas iš nedidelių Rusijos miestelių, kurie žlugo subyrėjus Sovietų Sąjungai. Gyventojai buvo atkirsti nuo mokyklų, sveikatos priežiūros, geriamojo vandens. Vyriausybė Kadykchano gyventojus iškeldino į kitus miestus vos per dvi savaites. Dėl skubos žmonės buvo priversti viską palikti užnugaryje, todėl šiuo metu ištuštėjusiame miestelyje dūla be šeimininkų paliktos knygos, žaislai, drabužiai.

8. Koulunas, Kinija: įstatymų neturintis miestas

Koulunas (Kowloon Walled City – ang.), esantis už Honkongo miesto sienų, britų laikmečiu buvo piratų stebėjimo štabas. Antrojo pasaulinio karo metais jį buvo trumpai okupavę japonai, o šiems kapitulius į Kouluną pradėjo plūsti įvairaus plauko naujakuriai. Nei Britanija, nei Kinija nebe-norėjo už teritoriją prisiimti atsakomybės, todėl neilgai trukus Koulunas pa-virto dariniu, kur neveikė jokios valstybės įstatymai.

Ilgus dešimtmečius Kouluno gyventojai klestėjo. Mieste išdygo tokie aukšti pastatai, kad saulės šviesa vargiai galėjo prasiskverbti iki žemės, o apšvietimą turėjo palaikyti fluorescentinės lempos. Koulunas tapo vieta, kur neprižiūrimi vešėjo viešnamiai, kazino, narkotikų landynės. 1993 m. kinai ir britai pagaliau atsikvošėjo ir bendru sprendimu nusprendė panaikinti šią juodąją skylę.

9. Famagusta, Kipras: ištuštėjęs turistų rojus

Varoša – gyvenvietė, įsikūrusi nepripažintoje Šiaurės Kipro Turkų Respublikoje, Famagustos mieste. Iki 1974 m. turkų įsiveržimo į Kiprą tai buvo vienas iš populiariausių salos turistinių kurortų. Siekiant patenkinti paklausą, gyvenvietėje vienas po kito dygo modernūs pastatai ir viešbučiai. Dabar turkai patekti į Varošą leidžia tik turkų karininkams ir Jungtinių Tautų atstovams. Kadangi miestas nebuvo tinkamai prižiūrėtas daugiau negu 34 metus, griūva kažkada dailiais laikyti pastatai, ant šaligatvių želia žolė. Apleistuose paplūdimiuose jau galima pamatyti perinčius jūrų vėžlius. Neseniai Turkų Kipro administracija paskelbė ketinanti iki 2010 m. prikelti Varošą iš pelenų ir miestui vėl grąžinti seniai prarastus turistų srautus.

10. Agdamas, Azerbaidžanas: prarastas 150,000 gyventojų miestas

Kažkada 150,000 gyventojų turėjęs Agdamas buvo prarastas Karabacho konflikto metu. Nors mieste niekada nevyko kariniai susirėmimai, jį siaubte nusiaubė armėnų vandalai. Šiuo metu Agdame stovi „iššluoti“ gyvenamieji namai ir grafiti išmarginta mečetė. Gyventojai buvo priversti persikelti į kitas Azerbaidžano vietas, arba Iraną.

„Oddee“, balsas.lt

PSICHOLOGINĖS PAGALBOS LINIJA

Skambinti tel.: 1-866-438-7400
pirmadienį ir ketvirtadienį nuo 6 val. v. iki 10 val. v.
Konfidencialumas garantuojamas

Namams Paskolos, Apdraudos Sąskaitos

MUTUAL FEDERAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 West Cermak Road, Chicago, IL 60608
(773) 847-7747

Stephen M. Oksas, *President*

Patarnaujam Čikagos ir Apylinkių Lietuviams Daugiau Kaip 100 Metų.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

♦**Švenčiant Lietuvos vardo tūkstantmetį** Balzeko lietuvių kultūros muziejus kartu su JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros taryba, Lietuvos nacionaliniu muziejumi ir Čikaga-Vilnius susigiminiavusių miestų komitetu nuoširdžiai kviečia į parodos atidarymą „Kryždirbystė Lietuvoje“ 2009 m. liepos 24 d., penktadienį, 7 val. v. Balzeko lietuvių kultūros muziejuje, 6500 S. Pulaski Rd., Chicago, IL 60629. Paroda veiks iki rugpjūčio 31 d., 2009. Muziejus atidarytas kasdien, nuo 10 val. r. iki 4 val. p. p.

♦**T. Daukanto jūrų šaulių kuopa** rugpjūčio 9 d., sekmadienį, 12 val. p. p. visus kviečia į tradicinę gegužinę, kuri vyks Ateitininkų namų ažuolyne adresu: 12690 S. Archer Ave. Lemont. Gros A. Blažukas, bus šokiai, žaidimai bei loterija. Jūsų laukia ne paprastai skanus maistas ir didelis pasirinkimas gėrimų. Prašome užsukti, nepasididžiuoti. Visų laukiame ir tikrai neapvilsime.

„Draugo“ knygynėlyje

„Draugų laivelis“

Čikagiečiui skaitytojui Julijos Švabaitės-Gylienės vardas gerai žinomas. Ji yra išleidusi eilėraščių rinkinius „Vynuogės ir kaktusai“ (1963), „Septyni saulės patekėjimai“ (1974), „Vilties ledinė valtis“ (1981), „Tu niekur neišėjai“ (1991), „Žiemos erškėtis“ (1994), „Kur šią naktelę nakvosi“ (2002).

Julija Švabaitė-Gylienė

DRAUGŲ LAIVELIS

Humoristiniai apsakymai

Šiuo metu rašytoja bando kurti haiku. Keletą jų galėjome perskaityti ir š.m. liepos 4 d. „Draugo“ dienraščio literatūriniame priede.

Rašytoja savo plunksną išmėgino ir prozoje. 1985 m. pasirodęs J. Švabaitės-Gylienės romanas „Stikliniai ramentai“ laimėjo „Draugo“ premiją ir buvo pavadintas „pirmu tikru feministiniu romanu išėivijoje“ („Lietuvių egzodo literatūra“. Chicago, 1942, p. 542).

„Draugo“ knygynėlio lentynoje 2006 m. Lietuviškos knygos klubo išleista J. Švabaitės-Gylienės humoristinių apsakymų rinktinė „Draugų laivelis“, kurią ir norime pristatyti skaitytojams.

Paruošė L. A.

„Draugo“ knygynėlio adresas: 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629
Tel. pasiteiravimui: 773-585-9500

♦**Maloniai kviečiame visus į Maironio lituanistinės mokyklos 50-mečio pokylį**, kuris įvyks rugsėjo 26 d. 6 val. v. Pasaulio lietuvių centro Jaunimo rūmuose, 14911 127th St., Lemont, IL 60639. Programoje: trumpametražinis filmas apie mokyklą, gros pučiamųjų orkestras „Gintaras“, šokiams gros Povilo Stroliaus vadovaujamas ansamblis. Bilieto kaina 50 dol. Daugiau informacijos tel.: 708-424-8605 (Regina Saulienė).

IŠ ARTI IR TOLI...

♦**Liepos 26 d., sekmadienį, Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo seserų sodyboje** (600 Liberty Highway, Putnam, CT 06260-2503, tel.: 860-928-7955) įvyks Lietuvių susitikimo šventė. Dieną pradėsime 11 val. r. šv. Mišiomis. Po pietų – užsiėmimai ir programa, skirta Neringos stovyklos 40-mečiui paminėti. Visi kviečiami dalyvauti.

Būrelis Mansfield, CT, lietuvių, liepos 5 d., 2 val. p. p. susirinkę Sonatos ir Rolando Lazauskų sodyboje, gieda Lietuvos himną.

Daivos Kezienės nuotr.

Lietuvos Prezidentės Dalios Grybauskaitės inauguracijos iškilnių apžvalgą ir režisieriaus Donato Ulvydo dokumentinę apybraižą „Prezidentės portretas“ kviečiame žiūrėti sekmadienį, liepos 19 d., 1 val. p. p. Bočių menėje Pasaulio lietuvių centre, 14911 127th Street, Lemont, IL.

Ieško giminių

Kreipiuosi su dideliu prašymu padėti surasti du lietuvius brolius – Žilviną ir Mindaugą Lapelius, apie kuriuos jau daug metų neturime jokių žinių. Abiems šiuo metu turėtų būti apie 30 metų, (tarp jų ~ 1.5 metų skirtumas). Motina – Vilija Lapelienė (mergautinė pavardė Jadminaitė).

Iš Lietuvos motina su vaikais išvyko apie 1985 m. Turimomis žiniomis atvykę į JAV gyveno Čikagoje. Tėvas Kęstutis Lapelis liko Lietuvoje.

Mūsų šeimai tai labai svarbu. Seneliai labai norėtų pamatyti savo anūkus, kol dar yra galimybė.

Būtume labai dėkingi, jei bet kokią (net ir menkiausią) informaciją, kuri pagelbėtų tolimesnėje paieškoje, atsiųstumėte adresu: P. Vaičiūno 2B-7, Jonava, Lithuania, LT-55241 arba el. paštu:

r.adomaviciute@gmail.com

Rima Adomavičiūtė

Garsusis „Sears Tower“ pakeitė pavadinimą

Nuo ketvirtadienio, liepos 16 d., žymusis „Sears Tower“ pakeitė savo pavadinimą. Nuo šiol šis pastatas vadinsis „Willis Tower“. 1973-aisiais gegužės 3 d. publikai atidarytas 1,450 pėdų aukščio ir 110 aukštų pastatas yra aukščiausias pastatas Šiaurės Amerikoje ir ketvirtas pagal aukštį pastatas pasaulyje (po Burj Dubai, JAE, Taipei 101, Taivanyje ir Petronas Twin Towers, Malaizijoje).

3.8 mln. kvadratinį pėdų plote išsidėstę daugybė verslo įstaigų.

Žinomas šis pastatas ir čikagiečiams bei miesto svečiams. Į jo 103 aukštą, kur įsikūrusi apžvalgos aikštelė, vežame savo svečius, kad iš 1,353 pėdų aukščio jie galėtų pasigėrėti Čikagos miesto panorama.

Pastate vyksta ir įvairūs renginiai. Š. m. lapkričio 15 d. vyks garsusis kasmetinis bėgimas laiptais į viršų.

„Draugo“ info

